

**AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE
„LOVČEN“ PODGORICA**

**POJEDINAČNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
SA STANJEM NA DAN I ZA GODINU KOJA SE
ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2022. GODINE I
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

SADRŽAJ

	STRANA
Izveštaj nezavisnog revizora	1-4
Pojedinačni bilans uspjeha za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine	5
Pojedinačni bilans stanja na dan 31. decembra 2022. godine	6
Pojedinačni izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine	7
Pojedinačni bilans novčanih tokova za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine	8
Napomene uz pojedinačne finansijske izvještaje	9 – 48
Prilog 1: Izvještaj menadžmenta o poslovanju za 2022. godinu	

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen", Podgorica

Izveštaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen", Podgorica (u daljem tekstu: „Društvo“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembar 2022. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, i napomene uz finansijske izvještaje koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i objektivno prikazuju finansijsko stanje Društva na dan 31. decembar 2022. godine, rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku izvještaja koji je naslovljen Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Mi smo nezavisni u odnosu na Društvo u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izvještaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i mi nismo iznijeli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Akcionarima akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen", Podgorica (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizorska procedura
<p>Procjenjivanje tehničkih rezervi</p> <p>Tehničke rezerve u iznosu od EUR 34.921 hiljada na 31. decembar 2022. godine predstavljaju značajan dio ukupnih obaveza Društva.</p> <p>Vrednovanje tehničkih rezervi uključuje procjene u vezi sa neizvjesnošću ishoda, uglavnom u vezi sa ukupnim iznosom potrebnim za podmirenje obaveza, uključujući bilo kakve garancije osiguraniku. Društvo koristi aktuarske modele kao podršku izračuna tehničkih rezervi. Određivanje pretpostavki koje se koriste u izračunu tehničkih rezervi uključuje značajnu procjenu Rukovodstva i procjenu o neizvjesnim budućim ishodima. Različite ekonomske i neekonomske pretpostavke, kao što su stope inflacije ili trendovi vezani za sudske sporove, se koriste za procjene ovih tehničkih rezervi.</p> <p>Zbog značajnosti tehničkih rezervi, te njihove inherentne neizvjesnosti procjene, ovo područje smatramo ključnim revizijskim pitanjem.</p>	<p>Stekli smo razumijevanje dizajna internih kontrola nad aktuarskim procesom koji uključuje izračun rezervacija za štete, proces korišćenja ekonomskih i aktuarskih pretpostavki, kao i proces izvođenja novčanih tokova. Takođe smo razmotrili pristup i metodologiju koju Društvo koristi za aktuarske analize koje uključuju poređenje procjena i stvarnih pokazatelja iz prethodnih perioda. Naša procjena je, po potrebi, uključila evaluaciju specifičnih ekonomskih i aktuarskih pretpostavki i razmatranje procjena Rukovodstva vezano za korištene pretpostavke, koje mogu varirati u zavisnosti od proizvoda i/ili karakteristika proizvoda, i takođe usklađenost modela sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori.</p> <p>Posebno smo naše procedure usmjerili na modele koje smo smatrali materijalnim i kompleksnim i/ili zahtijevaju značajne procjene u vezi sa korištenim pretpostavkama, naročito dugoročnog dijela za poslove neživotnih usluga. Za sprovođenje naših revizorskih procedura, koristili smo usluge ekperata - aktuara.</p> <p>Nadalje, izvršili smo revizijske procedure kako bi procijenili da li modeli obezbjeđuju ispravan i potpun izračun tehničkih rezervi, uključujući i preračun rezultata ovog modela na odabranom uzorku. Naše revizorske procedure takođe su uključile test konzistentnosti ulaznih podataka korištenih za izračun „Nastalih, a neprijavljenih šteta“ (IBNR), nezavisan obračun IBNR rezervi koristeći različite metode i pretpostavke, kao i nezavisan preračun rezervi „Prijavljenih, ali neizmirenih šteta“ (RBNS) za anuitete.</p> <p>Ocijenili smo adekvatnost objelodanjivanja uključenih u napomeni 3.13 Bruto tehničke rezerve i 22. Rezervisanja uz priložene finansijske izvještaje sastavljene u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori.</p>

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Akcionarima akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen", Podgorica (nastavak)

Ostala pitanja

Prikazani finansijski iskazi predstavljaju pojedinačne finansijske izvještaje Društva. Konsolidovani finansijski izvještaji Grupe čija je matična kompanija Društvo i koji prikazuju ukupan finansijski položaj Grupe na dan 31. decembra 2022. godine biće izdati na kasniji datum.

Ostale informacije u Godišnjem izvještaju Društva

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Osim finansijskih izvještaja i izvještaja nezavisnog revizora, Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnjem izvještaju koji čine Godišnji izvještaj menadžmenta i Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja. Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije koje sadrže Godišnji izvještaj menadžmenta i Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja.

U vezi sa našom revizijom finansijskih izvještaja, naša je odgovornost da pročitamo ostale informacije i, u toku sprovođenja toga, razmotrimo jesu li ostale informacije značajno nekonzistentne sa finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim tokom revizije ili se drugačije ispostavi da su značajno pogrešno prikazani.

U vezi sa Godišnjim izvještajem menadžmenta i Izjavom o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, obavili smo i procedure propisane Zakonom o računovodstvu. Procedure uključuju provjeru da li Godišnji izvještaj menadžmenta sadrži potrebna objelodanjivanja iz Člana 11. Zakona o računovodstvu kao i da li Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja sadrži informacije iz člana 14. Zakona o računovodstvu.

Na osnovu sprovedenih procedura, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti da procijenimo, izvještavamo da:

1. su informacije u priloženom Godišnjem izvještaju Društva za 2022. godinu usklađene, u svim materijalno bitnim pokazateljima, sa priloženim finansijskim izvještajima;
2. je priložen Godišnji izvještaj Društva za 2022. godinu pripremljen u skladu sa Članom 11. Zakona o računovodstvu;
3. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja za 2022. godinu pripremljena u skladu sa Članom 14. Zakona o računovodstvu i usklađena u svim materijalno bitnim pokazateljima, sa priloženim finansijskim izvještajima.

Dodatno, na bazi poznavanja i razumijevanja poslovanja Društva i njegovog okruženja stečenog tokom revizije finansijskih izvještaja, dužni smo da izvještavamo ukoliko smo ustanovili da postoje materijalne greške u Godišnjem izvještaju menadžmenta i Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja. Sa tim u vezi nemamo ništa da izvijestimo.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje u Crnoj Gori i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Društva.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške; i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu uslijed prevarne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Akcionarima akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen", Podgorica (nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

Kao dio revizije u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih uslijed prevarne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale uslijed greške, zato što prevarna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole entiteta.
- Vršimo procjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezano objelodanjivanja u finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlaštenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

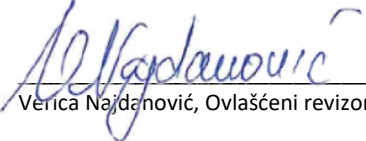
Takođe, dostavljamo licima ovlaštenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlaštenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Rukovodeći partner za reviziju koja je rezultirala izvještajem nezavisnog revizora je Verica Najdanović.

Boban Čabarkapa, Ovlašćeni zastupnik

Deloitte d.o.o. Podgorica
15. mart 2023. godine

Verica Najdanović, Ovlašćeni revizor

AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE "LOVČEN" PODGORICA

POJEDINAČNI BILANS USPJEHA ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠAVA 31. DECEMBRA 2022. GODINE

(u hiljadama EUR)	Napomena	Tekuća 2022. godina	Prethodna 2021. godina
Obračunate bruto premije osiguranja	5	36.008	33.949
Smanjenje za udio sa/reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja	5	(11.180)	(10.875)
Promjene bruto prenosnih premija	22.1	(2.504)	(1.788)
Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio		827	779
Prihod od premije osiguranja i saosiguranja		23.151	22.065
Neto prihodi od ostalih usluga	6	679	818
POSLOVNI PRIHODI		23.830	22.883
Obračunate bruto naknade šteta	7	(16.820)	(15.639)
Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja		342	648
Umanjenje za udio saosiguravača, reosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta	7	3.983	2.120
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete		(349)	(2.150)
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio		(102)	1.328
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete		76	408
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta		45	136
Rashodi naknada šteta	7	(12.825)	(13.149)
Promjena drugih tehničkih rezervisanja		(2)	(270)
Promjene neto tehničkih rezervisanja	8	(2)	(270)
Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja	9	(994)	(733)
POSLOVNI RASHODI		(13.821)	(14.152)
DOBITAK - BRUTO POSLOVNI REZULTAT		10.009	8.731
Troškovi sticanja osiguranja	10.1	(7.071)	(6.502)
Promjene u razgraničenim troškovima sticanja osiguranja		293	264
Amortizacija		(183)	(184)
Troškovi rada	10.2	(2.157)	(2.038)
Materijalni troškovi		(68)	(47)
Ostali troškovi usluga	10.3	(483)	(413)
Drugi troškovi		(187)	(195)
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja		1.634	1.686
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	10	(8.223)	(7.429)
DOBITAK - NETO POSLOVNI REZULTAT		1.787	1.302
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi		914	887
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi		(77)	(176)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi		838	711
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		296	336
Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		(81)	(773)
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		215	(437)
FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA	11	1.052	274
DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA		2.841	1.576
POREZ NA DOBIT	12.1	(393)	(224)
RASHOD/PRIHOD NA IME ODLOŽENOG POREZA	12.1	(184)	(47)
NETO DOBIT ZA POSLOVNU GODINU		2.262	1.305
ZARADA PO AKCIJI U EUR	13	1.2370	0,7136

Napomene na stranama od 9 do 48 čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 15. mart 2023. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

(Dijana Milatović, ovlašćeni računovođa)

Glavni izvršni direktor

(Matjaž Božić)

Izvršni direktor

(Stanko Mugoša)

AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE "LOVČEN" PODGORICA

POJEDINAČNI BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(u hiljadama EUR)	Napomena	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
AKTIVA			
Nematerijalna imovina	14	93	84
Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	15	4.931	5.308
Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi		24.127	25.210
Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva		1.581	1.580
Dugoročna finansijska ulaganja	16	25.708	26.790
Kratkoročna finansijska ulaganja	17	3.395	1.100
Gotovinska sredstva		4.014	2.847
Kratkoročna potraživanja		7.655	8.045
Kratkoročna sredstva	18	11.669	10.892
Udio reosiguravača u tehničkim rezervama	19	7.080	6.354
Aktivna vremenska razgraničenja	20	3.234	2.921
Odložena poreska sredstva		422	85
Ukupna aktiva		56.532	53.534
PASIVA			
Osnovni kapital		10.460	10.460
Akcijski kapital - obične akcije	21	10.460	10.460
Revalorizacione rezerve		(3.092)	(733)
Prenesena i neraspoređena dobit/(gubitak)		5.673	3.411
- Preneseni gubitak iz prethodnih godina		3.411	2.106
- Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine		2.262	1.305
Rezerve	21	2.582	2.679
Bruto tehničke rezerve		34.921	32.185
Ostala rezervisanja		1.118	1.073
Rezervisanja	22	36.039	33.258
Kratkoročne obaveze	23	5.904	5.204
Obaveze prema matičnom društvu		-	1.019
Druge finansijske obaveze		340	306
Obaveze za odloženi porez	12.1.1	655	481
Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja	24	995	1.806
Pasivna vremenska razgraničenja		552	127
Ukupna pasiva		56.532	53.534

Napomene na stranama od 9 do 48 čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 15. mart 2023. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

(Dijana Milatović, ovlašćeni računovođa)

Glavni izvršni direktor
(Matjaž Božič)

Izvršni direktor

(Stanko Mugoša)

AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE "LOVČEN" PODGORICA

POJEDINAČNI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2022. GODINE

(u hiljadama EUR)	Akcijski kapital - obične Akcije	Revaloriza- cione rezerve	Prenešena i neraspoređena dobit/(gubitak)	Ukupno
Stanje, 1. januara 2021. godine	10.460	55	2.106	12.621
Promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	(788)	-	(788)
Dobitak tekuće godine			1.305	1.305
Stanje, 31. decembra 2021. godine	10.460	(733)	3.411	13.138
Promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	(2.359)	-	(2.359)
Dobitak tekuće godine			2.262	2.262
Stanje, 31. decembra 2022. godine	10.460	(3.092)	5.673	13.041

Napomene na stranama od 9 do 48 čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 15. mart 2023. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovčen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih
izvještaja

(Dijana Milatović, ovlašćeni računovođa)

Glavni izvršni direktor

(Matjaž Božič)

Izvršni direktor

(Stanko Mugoša)

(u hiljadama EUR)	Tekuća 2022. godina	Prethodna 2021. godina
A. Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	41.193	38.080
Prilivi od premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	38.547	36.155
Prilivi od učešća u naknadi šteta (saosiguranje i reosiguranje)	2.464	1.524
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	182	401
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(36.626)	(35.980)
Odlivi po osnovu naknada šteta (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	(15.690)	(14.487)
Odlivi po osnovu premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja, kao i provizija po osnovu saosiguranja i reosiguranja)	(6.223)	(6.602)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(3.596)	(3.089)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina	(4.329)	(4.846)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(6.693)	(6.408)
Odlivi po osnovu vanrednih rashoda	(95)	(548)
Neto promjena gotovine iz poslovnih djelatnosti	4.867	2.100
B. Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	3.726	5.346
Prilivi od ulaganja u hartije od vrijednosti	661	741
Priliv od prodaje hartija od vrijednosti	-	2.900
Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava		
Prilivi od zakupnina	167	108
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja	2.898	1.597
Odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(6.402)	(4.827)
Odlivi po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti izdate od strane Crne Gore	(493)	(2.854)
Odlivi po osnovu deponovanja i ulaganja kod banaka sa sjedištem u Crnoj Gori	(3.700)	(700)
Odlivi po osnovu ulaganja u obveznice kojima se trguje na organizovanom tržištu hartija od vrijednosti -EU obveznice	(1.497)	
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja i ostalih sredstava	(179)	(27)
Ostali odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(533)	(1.246)
Neto promjena gotovine iz aktivnosti investiranja	(2.676)	519
C. Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja		
Priliv po osnovu kratkoročnih kredita	-	-
Odlivi po osnovu kratkoročnih kredita	(1.024)	(2.622)
Neto promjena gotovine iz aktivnosti finansiranja	(1.024)	(2.622)
D. Neto promjena gotovine	1.167	(3)
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	4.014	2.847
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	2.847	2.850

Napomene na stranama od 9 do 48 čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 15. mart 2023. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovčen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

(Dijana Milatović, ovlašćeni računovođa)

Glavni izvršni direktor
(Matjaž Božič)

Izvršni direktor

(Stanko Mugoša)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

1. OPŠTE INFORMACIJE

Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen“ Podgorica sa sjedištem u Podgorici, ulica Slobode 13A (u daljem tekstu: „Društvo“), osnovano je krajem 1978. godine pod nazivom Zajednica osiguranja imovine i lica „Lovćen“ Titograd. Sadašnji naziv „Lovćen“ AD, Podgorica Društvo je dobilo 1997. godine.

U skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima („Sl. list RCG“, br.6/02), 25. jula 2002. godine izvršeno je ažuriranje registracije u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0000159/001.

U sastavu Društva, kao njegovi organizacioni djelovi, funkcioniše osam (8) podružnica sa sjedištima u: Podgorici, Kotoru, Beranama, Nikšiću, Bijelom Polju, Pljevljima, Baru i Budvi, kao i poslovnice i ekspoziture u manjim mjestima Crne Gore.

Društvo je registrovano kao emitent kod Komisije za tržište kapitala Crne Gore, Rješenjem br. 02/3-817/2-01 od 19. aprila 2001. godine. Društvo je član Centralnog klirinškog depozitarnog društva po Odluci broj 305/1 od 1. jula 2002. godine kod koje se vode dematerijalizovane hartije od vrijednosti.

Saglasno odredbama Zakona o osiguranju („Službeni list Republike Crne Gore“, br. 078/06, 019/07, „Službeni list Crne Gore“, br. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16, 146/21) i Statuta, Društvo je registrovano za obavljanje sljedećih djelatnosti:

- obavljanje svih poslova osiguranja imovine (obavezna osiguranja i ostala imovinska osiguranja i nezgode), koji obuhvataju:
 - zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju imovine,
 - zaključivanje i izvršavanje ugovora o saosiguranju,
 - preuzimanje mjera za sprečavanje i suzbijanje rizika koji ugrožavaju osiguranu imovinu i lica,
 - obavljanje poslova pružanja drugih usluga u osiguranju koji obuhvataju:
 - poslove posredovanja i zastupanja u osiguranju,
 - snimanje rizika,
 - snimanje i procjenu štete,
 - pružanje intelektualnih i tehničkih usluga u vezi sa poslovima osiguranja.

Društvo posjeduje i sprovodi Sistem upravljanja kvaliteta, koji je usaglašen sa zahtjevima standarda BS EN ISO 9001: 2009. godine za oblast „Pružanje usluga u osiguranju“ o čemu posjeduje sertifikat br. FS 59645 od 23. decembra 2009. godine. Prvi put je registrovan 28. juna 2001. godine, a kontinuirano se bavi Sistemom kvaliteta od 2000. godine. Na zadnjoj eksternoj provjeri koju je sproveo BSI iz Londona, u julu 2021. godine, Sertifikat koji ističe 18.07.2024.godine je potvrđen.

U skladu sa Rješenjem o izdavanju dozvole za obavljanje poslova osiguranja broj 03-1115/3-10 od 7. aprila 2011. godine, Agencija za nadzor osiguranja je izdala dozvolu za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja Društvu propisanih članom 9, stav 1 tačke 5 do 23 Zakona o osiguranju („Sl. list RCG“ br. 78/06 i „Sl. list CG“ 19/07, „Sl. list CG“ 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16, 146/21).

Društvo je član Triglav grupe, sa sjedištem u Republici Sloveniji, koja se bavi pružanjem usluga osiguranja i finansijskim uslugama na prostoru jugoistočne Evrope, odnosno u Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Srbiji i Sjevernoj Makedoniji. Članice ove grupe u Crnoj Gori su pored Društva, društvo za osiguranje „Lovćen-životna osiguranja“ AD, Podgorica i Lovćen auto DOO, Podgorica.

Društvo je matično pravno lice grupe, koju, pored Društva, čine i sljedeći kontrolisani entiteti:

- Lovćen Auto DOO, Podgorica (100%)
- Lovćen-životna osiguranja AD, Podgorica (100%).

Takođe, Društvo ima obavezu da svoje poslovanje obavlja u skladu sa Zakonom o osiguranju („Službeni list Republike Crne Gore“, br. 078/06, 019/07, „Službeni list Crne Gore“, br. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16, 146/21), regulativom propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore i ostalom važećom regulativom Crne Gore.

Na dan 31. decembra 2022. godine, Društvo je imalo 253 zaposlenih radnika (31. decembra 2021: 259 zaposlenih), raznih stručnih profila.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD**2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izvještaja**

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG”, br. 152/22 od 30. decembra 2022. godine).

Takođe, Društvo ima obavezu da svoje poslovanje obavlja u skladu sa Zakonom o osiguranju („Službeni list Republike Crne Gore”, br. 078/06, 019/07, „Službeni list Crne Gore”, br. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16, 146/21), regulativom propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore i ostalom važećom regulativom Crne Gore.

Pojedinačni finansijski izvještaji su prikazani u formatu propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koji u pojedinim djelovima odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izvještaja“. Pored toga, navedeni pojedinačni finansijski izvještaji ne uključuju sva objelodanjivanja koja se zahtijevaju u skladu sa MSFI 4 – „Ugovori o osiguranju“.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, samo MRS i MSFI zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevodi su objavljeni za dio MRS koji su u primjeni od 1. januara 2009. godine, odnosno dio MSFI u primjeni od 1. januara 2013. godine, a koji obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Dodatno, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja. Takođe, izmjene i poboljšanja MRS-a nakon 1. januara 2009. godine, odnosno MSFI-a nakon 1. januara 2013. godine nisu prevedeni niti objavljeni u potpunosti.

Od 1. januara 2021. godine u Crnoj Gori su prevedeni i u zvaničnoj primjeni sledeći Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja (MSFI): MSFI 16 Lizing i MSFI 14- Regulisana vremenska razgraničenja. Takođe, od 1. januara 2021. godine u Crnoj Gori su prevedeni i u primjeni IFRIC 22- Transakcije u stranim valutama i avansna plaćanja.

Od 1. januara 2024. godine u Crnoj Gori će biti u zvaničnoj primjeni Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja (MSFI): MSFI 9 Finansijski instrumenti i MSFI 15- Prihodi od ugovora sa kupcima. – Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore koji je po Uredbi Vlade Crne Gore nadležan za poslove računovodstva i revizije u Crnoj Gori, objavio je u vezi primjene MSFI 17 kao i MSFI 9 za osiguravajuća društva sljedeće obavještenje: da će MSFI 17- Ugovor o osiguranju, u Crnoj Gori stupiti na snagu 01.01.2026. godine. Za obveznike standarda MSFI 17, odlaže se primjena MSFI 9-Finansijski instrumenti, do početka primjene MSFI 17, dok će za ostale obveznike ovog standarda, stupiti na snagu 01.01.2024.godine. Ranija primjena MSFI i MRS čija se zvanična primjena odlaže u Crnoj Gori je dozvoljena.

Osim navedenog, određeni zakonski propisi odstupaju od MSFI i MRS. Shodno navedenom, a imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju pojedinačnih finansijskih izvještaja Društva, priloženi pojedinačni finansijski izvještaji se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS.

Društvo je ove pojedinačne finansijske izvještaje sastavilo na osnovu i prema zahtjevima zakona i propisa Crne Gore gdje su ulaganja u zavisna pravna lica iskazana po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za eventualna obezvređenja. Detaljniji prikaz finansijskog položaja Društva može se dobiti uvidom u konsolidovane finansijske izvještaje koje će Društvo sastaviti i predati Poreskoj upravi Crne Gore u zakonskom roku.

Pojedinačni finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro (EUR). Sve iskazane numeričke vrijednosti predstavljene su u hiljadama (EUR 000), osim ukoliko je drugačije navedeno.

Godišnji izvještaj menadžmenta

U skladu sa Zakonom o računovodstvu, rukovodstvo Društva odgovorno je za pripremu godišnjeg izvještaja menadžmenta i Izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja. za 2022. godinu.

2.2. Uporedni podaci

Uporedne podatke predstavljaju finansijski izveštaji na dan i za godinu završenu na dan 31. decembra 2021. godine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**2.3 Načelo stalnosti poslovanja**

Pojedinačni finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koji pretpostavlja da će Društvo nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u predvidljivoj budućnosti.

Društvo je za godinu koja se završava 31. decembra 2022. godine ostvarilo neto dobitak u iznosu od EUR 2.262 hiljada (2021: neto dobitak u iznosu od EUR 1.305 hiljada).

2.4. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija pojedinačnih finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene korisnog vijeka upotrebe nekretnina i opreme, procjene obezvređenja potraživanja iz poslovnih odnosa, fer vrednovanje finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju koji se ne kotiraju, rezervisanja za prijavljene, a nelikvidirane štete, rezervisanja za nastale, a neprijavljene štete, rezervisanja za izravanje rizika, druga osiguravajuća tehnička rezervisanja, rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade i ostala rezervisanja.

Pregled najvažnijih računovodstvenih procjena dat je u nastavku.

a) Amortizacija i amortizacione stope

Obračun amortizacije i primijenjene stope amortizacije su zasnovane na projektovanom ekonomskom vijeku trajanja nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja. Jednom godišnje Društvo procjenjuje ekonomski vijek na osnovu trenutnih predviđanja.

b) Obezvređenje vrijednosti potraživanja

Društvo vrši procjenu naplativosti potraživanja, kao i obračun ispravke vrijednosti za sva sumnjiva i sporna potraživanja, a na osnovu procijenjenih gubitaka usljed nemogućnosti kupaca da ispune obaveze. Procjena je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca, istorijskim otpisima, kreditnim sposobnostima kupaca i promjenama u uslovima prodaje, prilikom utvrđivanja adekvatnosti ispravke vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i rezultujućim budućim naplatama. Rukovodstvo vjeruje da nije potrebno dodatno obezvređenje vrijednosti potraživanja osim onog koje je formirano u priloženim pojedinačnim finansijskim izvještajima.

c) Rezervisane štete

Svaka prijavljena šteta se procjenjuje pojedinačno od strane Društva, uzimajući u obzir okolnosti vezane za štetu, dostupne informacije i istorijsko iskustvo o veličini sličnih šteta. Procjena rezerve štete za svaki slučaj pojedinačno se redovno kontroliša i ažurira kada su raspoložive nove informacije. Rezervisanja za štete se baziraju na informacijama koje su trenutno dostupne. Međutim, krajnje obaveze po štetama mogu varirati kao rezultat naknadnih promjena raspoloživih činjenica.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.4. Korišćenje procjenjivanja (nastavak)

d) Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata za koje ne postoji aktivno tržište je određena primjenom odgovarajućih metoda procjene. Društvo primjenjuje profesionalni sud prilikom izbora odgovarajućih metoda i pretpostavki. Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika, i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

e) Umanjenje vrijednosti nekretnina i investicionih nekretnina

Na svaki datum bilansa stanja Društvo preispituje knjigovodstvene iznose svoje materijalne imovine da bi utvrdilo postoje li nagovještaji da je došlo do gubitaka usljed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Ako nije moguće procijeniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generiše novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja, koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo. Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja generiše novac) manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos toga sredstva (ili jedinice koja generiše novac) umanjuje do nadoknadivog iznosa.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generiše novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu (jedinici koja generiše novac) usljed umanjenja vrijednosti.

Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje usljed revalorizacije.

2.5. Konsolidacija

Na osnovu Zakona o računovodstvu („Sl. list CG”, br145/21 i 152/22) , privredna društva su dužna da sastavljaju, dostavljaju i objavljuju konsolidovane finansijske izvještaje kada imaju kontrolu (matična pravna lica) nad jednim ili više pravnih lica (zavisna pravna lica) u skladu sa MRS i MSFI. Konsolidovani finansijski izvještaji su izvještaji ekonomske cjeline koju čine matično i sva zavisna pravna lica. Takođe, u skladu sa ovim Zakonom matično pravno lice dužno je da sastavlja, dostavlja i objavljuje konsolidovani izvještaj menadžmenta.

Priloženi pojedinačni finansijski izvještaji predstavljaju pojedinačne finansijske izvještaje Društva. Društvo je ove pojedinačne finansijske izvještaje sastavilo na osnovu i prema zahtjevima zakona i propisa Crne Gore gdje su ulaganja u zavisna pravna lica iskazana po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za eventualna obezvređenja. Detaljniji prikaz finansijskog položaja Društva može se dobiti uvidom u konsolidovane finansijske izvještaje koje će Društvo sastaviti i predati Poreskoj upravi Crne Gore u zakonskom roku.

Zavisna pravna lica čiji je Društvo 100% vlasnik su:

Naziv	Sjedište	% učešća	Osnovna djelatnost
Lovčen-životna osiguranja AD	UI Marka Miljanova 29	100%	Životna osiguranja
Lovčen auto DOO, Podgorica	Novaka Miloševa br. 6-II	100%	Tehničko ispitivanje i analize

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**3.1 Preračunavanje stranih valuta**

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspjeha.

3.2 Poslovni prihodi

Prihodi obuhvataju neto premije osiguranja i ostale prihode. Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljenih nadoknada ili potraživanja.

Neto premija osiguranja izračunava se na način da se bruto obračunata premija osiguranja i saosiguranja umanju za dio reosiguranja i ispravi za promjenu bruto prenosne premije koja je korigovana za učešće reosiguravača u prenosnoj premiji i umanju za iznos poreza na fakturisane bruto premije osiguranja. Osnov za priznavanje bruto premija osiguranja su fakturisane premije.

Ostali prihodi sastavljeni su iz finansijskih prihoda, prihoda od provizija, ostalih prihoda od poslova osiguranja i ostalih prihoda od poslovanja.

Finansijski prihodi se sastoje od: prihoda od dividendi i učešća u društvima, prihoda od ulaganja u nepokretnosti, prihoda od kamata, ostali prihodi od finansijskih ulaganja (kursne razlike od finansijskih ulaganja, prihodi zbog ukidanja oslabljenja finansijskih ulaganja i ostali prihodi od finansijskih ulaganja) i dobiti od otuđenja finansijskih ulaganja.

Dobiti od otuđenja se odnose na razliku između knjigovodstvene vrijednosti finansijskog sredstva i njegove prodajne vrijednosti. Prihodi od dividendi se priznaju, kada su te odobrene za isplatu. Prihodi od kamate se priznaju metodom efektivnih kamata osim za finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha.

Prihodi od provizija sadrže prihode od provizija od saosiguranja i reosiguranja. Ostali prihodi iz poslova osiguranja obuhvataju: prihode od prodaje zelenih karti, prihode od uslužnih likvidacija šteta i druge prihode iz poslova osiguranja.

3.3 Poslovni rashodi

Rashodi obuhvataju neto štete i ostale troškove i rashode.

Neto štete izračunavaju se na način da se bruto riješene štete (riješene štete i troškovi procjene) umanje za regresna potraživanja i dio učešća reosiguranja u riješenim štetama i isprave za promjenu bruto rezervi za štete koje su korigovane za učešće reosiguranja u tim rezervama. Troškovi procjene sadrže eksterne i interne troškove procjene opravdanosti i iznosa odštetnih zahtjeva za slučajeve šteta sa sudskim troškovima i troškovima vještaka, a sadrže i troškove naplate regresa.

Ostali troškovi i rashodi obuhvataju:

- Rashode za bonuse i popuste, koji uključuju obračunate bonuse tekuće godine, korigovane za promjenu rezervi za bonuse;
- Rashode za povećanje rezervi za neistekle rizike;
- Troškove pribave osiguranja, koji obuhvataju direktne i indirektne troškove pribave osiguranja. Troškovi su iskazani po funkcionalnom principu;
- Ostale troškove poslovanja, koji predstavljaju funkcionalnu grupu troškova;
- Finansijske rashode, koji obuhvataju: rashode za kamate i ostale rashode finansijskih ulaganja (negativne kursne razlike i ostale rashode), gubitke zbog oslabljenja finansijskih sredstava te gubitke od finansijskih ulaganja. Zadnji su sastavljeni iz promjene fer vrijednosti (neutrživih gubitaka) finansijskih sredstava, koja su priznata po fer vrijednosti preko poslovnog rezultata i izvedenih finansijskih instrumenata, te realizovanih gubitaka kod otuđenja finansijskih ulaganja;
- Ostale rashode iz poslova osiguranja, koji obuhvataju: požarnu taksu, troškove nadzornog organa, doprinos za pokriće šteta za neosigurana i nepoznata vozila, troškove za preventivnu djelatnost, rashode od ispravke potraživanja, otpise potraživanja te ostale rashode iz poslova osiguranja;
- Ostale rashode iz poslovanja, koji obuhvataju: amortizaciju investicionih nekretnina, rezervisanja za nagrade zaposlenima i ostale rashode iz poslovanja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi se sastoje od: prihoda od dividendi, prihoda od ulaganja u nepokretnosti, prihoda od kamata, ostali prihodi od finansijskih ulaganja (kursne razlike od finansijskih ulaganja, prihodi od ukidanja obezvređenja finansijskih ulaganja i drugi prihodi od finansijskih ulaganja) i dobiti od otuđenja finansijskih ulaganja. Prihodi od dividendi se priznaju, kada se stekne pravo na uplatu. Prihodi od kamata se priznaju, kada su kamate zarađene.

Finansijski rashodi obuhvataju: amortizaciju ulaganja u sredstva, rashode ulaganja u nepokretnosti, rashode kamata, ostale rashode finansijskih ulaganja (negativne kursne razlike i ostale rashode), gubitke od obezvređenja finansijskih sredstava i gubitke od finansijskih ulaganja.

3.5. Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja

Pod nekretninama i opremom za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja smatraju se ona sredstva, koja su potrebna za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja: zemljišta, zgrade ili djelovi zgrada i oprema. U opremu se ubraja i sitni inventar sa rokom upotrebe dužim od jedne godine.

Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja, koja ispunjavaju uslove za priznavanje, se kod početnog priznavanja vrednuju po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost nekretnine, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja obuhvata: nabavnu cijenu, uvozne i nepovratne dažbine prilikom kupovine i troškove, koje je moguće pripisati neposredno njegovom osposobljavanju za planirano korišćenje, naročito troškove dovoza i namještanja i procjenu troškova razgrađivanja, odstranjivanja i obnavljanja.

Nakon početnog priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja Društvo koristi model nabavne vrijednosti i vodi ta sredstva po njihovim nabavnim vrijednostima, umanjena za akumuliranu amortizaciju i nastalo obezvređenje.

Amortizacija ovih sredstava se obračunava primjenom proporcionalnog metoda tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe.

Stope amortizacije pojedinih nekretnina, postrojenja i opreme određene su u zavisnosti od vijeka korišćenja, koji zavisi od: očekivanog korišćenja sredstava, očekivane fizičke istrošenosti i starenja, očekivane tehničke i tržišne zastarjelosti, očekivanih zakonskih i drugih ograničenja korišćenja.

Vijek korišćenja nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja i izabrani metod amortizacije potrebno je godišnje provjeravati. Ako se utvrdi da je vijek upotrebe drugačiji od već izabranog, potrebno je promijeniti ili dopuniti Odluku o metodi amortizacije. Efekti takve promjene se obračunaju i iskazuju u finansijskim izvještajima u godini u kojoj je došlo do promjena. Primijenjene stope amortizacije pojedinih grupa nekretnina postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja su prikazane u sljedećem pregledu:

Amortizaciona grupa	Godišnja stopa amortizacije (%)
GRAĐEVINSKI OBJEKTI	
1. Poslovne zgrade i poslovne prostorije	1,5 - 3,0
2. Ostali građevinski objekti	2,0 - 4,0
OPREMA, VOZILA I OSTALO	
1. Transportna sredstva	14,29
2. Telefonska i druga oprema za prenos veza	20,00
3. Računari i računarska oprema	30,0
4. Računarske i pisaće mašine	20,0 - 25,0
5. Kancelarijski i ostali namještaj	10,0 - 20,0
6. Oprema za snimanje i umnožavanje	20,0
7. Oprema za čuvanje novca i hartija od vrijednosti	10,0
8. Ostala nepomenuta oprema	12,5 - 25,0

Privremeno se prekida obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja, koja su oštećena zbog više sile ili ih zbog toga nije moguće koristiti. Prekid traje toliko vremena, koliko je potrebno za otklanjanje nastale štete. Privremeni prekid obračuna amortizacije vrši se, ako je vrijeme nemogućnosti korišćenja duže od jednog mjeseca.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.5 Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja (nastavak)**

Amortizacija nekretnina postrojenja i opreme prestaje kada je sredstvo razvrstano u sredstva za prodaju ili kada je ukinuto priznavanje sredstva (otuđenje ili ako od njegovog korišćenja ili otuđenja više ne možemo očekivati buduće ekonomske koristi).

Godišnje prilikom zaključenja poslovne godine, procjenjuje se da li postoje indikatori obezvređenja nekretnina, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja.

Kod procjenjivanja, da li postoji indikator obezvređenja, uzima se u obzir sljedeće:

- tržišna vrijednost sredstva zbog protoka vremena smanjila se mnogo više od očekivane;
- javile su se značajne promjene u tehnološkom, tržišnom, privrednom ili pravnom okruženju;
- povećale su se tržišne kamatne stope, a ta povećanja će vjerovatno uticati na diskontnu stopu korišćenu kod obračuna upotrebne vrijednosti i suštinski smanjiti nadoknadivu vrijednost sredstva;
- ostali nagovještaji (dokazi o zastarjelosti ili fizičkoj oštećenosti sredstva, očekivane promjene korišćenja sredstava sa negativnim uticajem na Društvo i drugi indikatori).

Ako postoje takvi indikatori, Društvo mora procijeniti nadoknadivu vrijednost sredstava. Kao nadoknadiva vrijednost uzima se veća od fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje i upotrebne vrijednosti. Ukoliko je nadoknadiva vrijednost sredstava manja od njegove knjigovodstvene vrijednosti, knjigovodstvenu vrijednost sredstva bi trebalo smanjiti na njegovu nadoknadivu vrijednost. Takvo smanjenje je gubitak od obezvređenja, koji se priznaje u bilansu uspjeha.

3.6. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se odnosi na računarske softvere i licence.

Nematerijalna imovina se inicijalno priznaje po nabavnoj vrijednosti. Društvo primjenjuje model nabavne vrijednosti i vodi nematerijalnu imovinu po nabavnim vrijednostima, umanjenim za akumuliranu amortizaciju i nastalo obezvređenje.

Amortizacija nematerijalne imovine se obračunava primjenom proporcionalnog metoda tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe.

Nematerijalna ulaganja, koja su namijenjena prodaji, se na osnovu Odluke Odbora direktora preraspoređuju u dugoročna sredstva za prodaju po knjigovodstvenoj vrijednosti.

3.7. Investicione nekretnine

Investicione nekretnine se priznaju kao sredstva, kada su ispunjeni sljedeći kriterijumi:

- investicione nekretnine moraju ostvarivati ekonomske koristi;
- investicione nekretnine se koriste za izdavanje u zakup i donose prihode od zakupnine ili se prodaju i ostvaruju dobit;
- investicione nekretnine nijesu namijenjene za prodaju u bliskoj budućnosti u redovnom poslovanju;
- nabavnu vrijednost je moguće pouzdano izmjeriti.

Početo priznavanje investicionih nekretnina vrši se po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost predstavlja nabavnu cijenu i neposredno pripadajuće troškove nabavke.

Naknadno priznavanje investicionih nekretnina vrši se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za obračunatu amortizaciju i eventualno obezvređenje.

Način amortizacije i obezvređenja investicionih nekretnina je isti kao kod nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja. Analiza indikatora eventualnog obezvređenja vrši se godišnje.

Primijenjene stope amortizacije za investicione nekretnine su prikazane u sljedećem pregledu:

Amortizaciona grupa	Godišnja stopa amortizacije (%)
Investicione nekretnine	
1. Poslovne zgrade i poslovne prostorije	1,5 - 3,0
2. Ostalo	2,0 - 4,0

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Zakupi

Društvo kao zakupac

Društvo procjenjuje da li neki sporazum predstavlja ugovor o zakupu ili sadrži elemente zakupa na početku ugovora. Društvo priznaje imovinu sa pravom korišćenja i odgovarajuću obavezu za zakup za svaki aranžman u kojem se javlja kao zakupac, osim za kratkoročne zakupe (definisani kao zakupi sa rokom od 12 mjeseci ili manje) i zakupe kod kojih je imovina sa pravom zakupa mala (kao što su tablet računari, lični računari ili sitni predmeti kancelarijskog namještaja i telefoni). Za ove zakupe, Društvo evidentira plaćanja zakupa kao trošak perioda na linearnoj osnovi tokom trajanja perioda zakupa, osim ako druga sistemska osnova ne daje reprezentativniji vremenski obrazac u kojem se troše ekonomske koristi.

Obaveza za zakup se inicijalno mjeri po sadašnjoj vrijednosti zakupnina koje nijesu plaćene na dan početka, diskontovane korišćenjem stope podrazumijevane u ugovoru o zakupu. Ukoliko se ova stopa ne može lako utvrditi, zakupac koristi svoju inkrementalnu stopu zaduživanja.

Plaćanja zakupa koja se uključuju u odmjerenje obaveze za lizing uključuju:

- Fiksne zakupnine (uključujući u suštini fiksna plaćanja), umanjene za sve podsticaje za zakup;
- Varijabilne zakupnine koje zavise od indeksa ili stope, inicijalno odmjerena korišćenjem indeksa ili stope na dan počinjanja zakupa;
- Iznos koji se očekuje da će biti plaćen po garancijama ostatka vrijednosti;
- Izvršne cijene opcija kupovine, ako zakupac razumno očekuje da će izvršiti ove opcije;
- Plaćanja kazni za raskid zakupa, ukoliko rok trajanja zakupa reflektuje izvršenje opcije da se raskine zakup.

Obaveza za zakup se prikazuje u okviru dugoročnih i kratkoročnih obaveza u bilansu stanja.

Obaveze za lizing se naknadno odmjerauju na način da se njihova knjigovodstvena vrijednost povećava da bi reflektovala kamatu na obavezu za lizing (korišćenjem metode efektivne kamatne stope) i umanjuje da reflektuje plaćanja zakupnina.

Društvo ponovno odmjera obavezu po osnovu zakupa i evidentira korekciju na odnosnu imovinu sa pravom korišćenja u slučajevima kad:

- se promijeni rok trajanja zakupa ili se dogodi značajni događaj ili promjena u okolnostima koje rezultiraju u procjeni izvršenja opcije za kupovinu, u kojem slučaju se obaveza ponovno mjeri diskontovanjem promijenjenih zakupnina korišćenjem izmijenjene kamatne stope;
- se plaćanja zakupnina promijene zbog promjena u indeksu ili stopi ili promjena u očekivanim plaćanjima po osnovu garancije ostatka vrijednosti, u kojim slučajevima se obaveza za lizing ponovo odjerala diskontovanjem promijenjenih plaćanja korišćenjem nepromijenjenih diskontnih stopa (osim ukoliko plaćanja lizinga nijesu promijenjena zbog promjene u varijabilnim kamatnim stopama, u kojem slučaju se koristi promijenjena diskontna stopa);
- se modifikuje ugovor i ta modifikacija se ne vodi kao zasebni zakup, u kojem slučaju se obaveza za zakup ponovno odmjera na osnovu roka trajanja zakupa modifikovanog zakupa, diskontovanjem promijenjenih plaćanja korišćenjem promijenjene diskontne stope na datum kad je izvršena modifikacija.

Društvo nije napravilo ovakve izmjene u toku prikazanih perioda.

Imovina sa pravom korišćenja uključuje inicijalno odmjerenje odnosne obaveze za zakup, plaćanja zakupnina prije početka zakupa ili plaćanja na dan zakupa, umanjena za bilo kakve podsticaje za zakup i bilo kakve direktne troškove. Naknadno se imovina sa pravom korišćenja odmjera po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i obezvređenje.

U slučajevima kad Društvo ima obavezu da snosi troškove za rastavljanje i uklanjanje zakupljene imovine, vraćanja mjesta na kojem se nalazi imovina ili vraćanja dotične imovine u stanje potrebno uslovima zakupa, Društvo priznaje rezervisanje u skladu sa MRS 37. U mjeri u kojoj se troškovi odnose na imovinu s pravom korišćenja, troškovi su uključeni u odnosnu imovinu sa pravom korišćenja, osim ukoliko su ti troškovi nastali za proizvodnju zaliha.

Imovina s pravom korišćenja se amortizuje kroz period trajanja zakupa i korisnog vijeka imovine s pravom korišćenja, zavisno od toga koji je kraći. Ukoliko se na kraju zakupa prenosi vlasništvo nad imovinom pod zakupom ili vrijednost imovine s pravom korišćenja reflektuje činjenicu da Društvo očekuje da će izvršiti opciju za kupovinu, odnosna imovina sa pravom korišćenja se amortizuje kroz period korisnog vijeka te imovine. Amortizacija počinje datumom početka zakupa.

Imovina s pravom korišćenja se prikazuje u okviru nekretnina, postrojenja i opreme.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Zakupi (nastavak)

Društvo primjenjuje MRS 36 da odredi da li je imovina s pravom korišćenja obezvrjeđena i evidentira troškove obezvrjeđenja u skladu sa računovodstvenim politikama opisanim u dijelu za računovodstvene politike za „Nekretnine, postrojenja i opremu“.

Varijabilni zakupi koji ne zavise od indeksa ili stope ne uključuju se u odmjerenje obaveze za lizing i imovine s pravom korišćenja. Ova plaćanja se priznaju kao trošak u periodu u kojem se događaj ili uslov koji pokreće te isplate dogodi i uključuje se u ostale troškove u bilansu uspjeha.

Kao praktičnu olakšicu, MSFI 16 dozvoljava zakupcu da ne odjava komponente ugovora koji se ne odnose na zakup i da umjesto toga računovodstveno obuhvata komponente koje se odnose na zakup i komponente koje se ne odnose na zakup kao jedinstveni aranžman. Društvo nije koristilo ovu praktičnu olakšicu. Za zakupe koji sadrže komponente koje se odnose na zakup i jednu ili više dodatnih komponentata koje se odnose na zakup ili koje se ne odnose na zakup, Društvo alocira plaćanja u ugovoru na te komponente na bazi relativnih samostalnih cijena komponenti.

Društvo zaključuje ugovore o najmu kao zakupodavac u pogledu nekih svojih investicionih nekretnina.

Društvo kao zakupodavac

Zakupi u kojima se Društvo javlja kao zakupodavac se klasifikuju kao finansijski ili operativni. U slučajevima kad se na zakupca po osnovu ugovora o zakupu prenose svi rizici i benefiti od vlasništva, ugovor se klasifikuje kao finansijski zakup. Svi ostali zakupi se klasifikuju kao operativni zakupi.

Prihod od zakupa iz operativnog zakupa priznaje se linearno tokom trajanja odgovarajućeg zakupa. Početni direktni troškovi nastali u pregovorima i uređivanju operativnog zakupa dodaju se knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava datih u zakup i priznaju se linearno, tokom trajanja zakupa.

Potraživanja od zakupaca po finansijskim zakupima se priznaju kao potraživanja u visini neto ulaganja Društva u zakupnine. Prihodi od finansijskog zakupa raspoređuju se u obračunske periode tako da odražavaju konstantnu periodičnu stopu prinosa na neto ulaganja Društva u pogledu zakupa.

U slučajevima kad lizing sadrži komponente vezane za zakup i komponente koje nijesu vezane za zakup, Društvo evidentira naknade po ugovoru svakoj komponenti.

Iznosi priznati u bilansu uspjeha na dan 31. decembra 2022. godine su kako slijedi:

- trošak amortizacije u iznosu od EUR 184 hiljade,
- troškovi koji se odnose na kratkoročne zakupe EUR 167 hiljada.

U nastavku pregled obaveza i dospijeće po godinama:

	U hiljadama EUR	
	31. decembra	
	2022.	2021.
Kratkoročne obaveze	159	142
Dugoročne obaveze	342	307
	501	449
	U hiljadama EUR	
	31. decembra	
	2022.	2021.
<i>Dospijeće obaveza za lizing:</i>		
- do jedne godine	159	142
- od jedne do dvije godine	95	90
- od dvije do tri godine	78	88
- od tri do četiri godine	80	70
- od četiri do pet godina	89	59
	501	449

Društvo se ne suočava sa značajnim rizikom likvidnosti u odnosu na svoje obaveze iz zakupa.

Obaveze za zakup prate se unutar sektora.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.9. Finansijska sredstva**

Finansijska sredstva se kod početnog priznavanja svrstavaju u sljedeće grupe:

- Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha;
- Finansijska sredstva koja se drže do dospjeća;
- Krediti (pozajmice) i potraživanja;
- Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju;

Finansijska sredstva se početno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za, u slučaju finansijskih sredstava koja nisu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, direktne troškove transakcije (naknade plaćene zastupnicima, savjetnicima, berzanskim posrednicima, dažbine berzi i ostale dažbine povezane sa prenosom), a koje proizilaze neposredno iz kupovine ili izdavanja finansijskog sredstva.

Klasifikacija zavisi od namjere za koju su finansijska sredstva pribavljena.

Finansijska sredstva su klasifikovana po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kada se hartije od vrijednosti drže u cilju ostvarivanja dobiti po osnovu trgovanja u kratkom vremenskom periodu. Kategorije sredstava raspoloživih za prodaju i ulaganja koja se drže do dospjeća se koriste kada se odnosnom obavezom pasivno upravlja i/ili se ona vrednuje po amortizovanoj vrijednosti.

3.9.1. Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha

Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha uključuju:

- Finansijska sredstva za trgovanje: sredstva za koja postoji tržište odnosno za koja se vrijednost može pouzdano izmjeriti.
- Finansijska sredstva, koja se kod priznavanja razvrstavaju u grupu po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha. To su sredstva za koje mora postojati tržište kako bi se njihova vrijednost mogla pouzdano izmjeriti.

Nakon početnog priznavanja, ove investicije se ponovo mjere po fer vrijednosti, a efekti vrednovanja i realizovani dobiti i gubici se priznaju u bilansu uspjeha. U bilansu uspjeha se priznaju i sve dobijene dividende i kamate.

3.9.2. Finansijska sredstva koja se drže do dospjeća

Finansijska sredstva, neizvedena sa fiksnim iznosom plaćanja ili iznosom plaćanja koji se može odrediti i fiksnim rokom dospjeća, klasifikuju se kao ona koja se drže do dospjeća ako Društvo ima namjeru i sposobnost da ih drži do dospjeća. Ova ulaganja se pri početnom priznavanju vrednuju po nabavnoj vrijednosti, koja predstavlja fer vrijednost plaćene naknade za nabavku ulaganja. Svi troškovi transakcije nastali pri nabavci su uključeni u nabavnu vrijednost ulaganja.

Nakon početnog vrednovanja, finansijska sredstva koja se drže do dospjeća se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope (EKS). Kamate se priznaju u bilansu uspjeha.

Preračuni finansijskih sredstava koja se drže do dospjeća, koji su izraženi u stranim valutama, priznaju se u finansijskom rezultatu.

Ukoliko se fer vrijednost tih sredstava privremeno poveća ili smanji ispod knjigovodstvene vrijednosti, ta promjena ne utiče na visinu tih sredstava, odnosno te se promjene ne priznaju u poslovnim knjigama.

Sredstava koja su klasifikovana kao sredstva koja se drže do dospjeća nije moguće prodati prije dospjeća ili razvrstati u drugu grupu sredstava.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.9. Finansijska sredstva (nastavak)****3.9.3. Krediti (pozajmice) i potraživanja***Kredit*

Kredit su neizvedena finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu. Ova sredstva se početno priznaju po nabavnoj vrijednosti, koja je fer vrijednost plaćene naknade za pribavu sredstava. Svi troškovi transakcije nastali prilikom pribave se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva. Kamate se priznaju u poslovnom rezultatu. Preračuni finansijskih ulaganja, koji su izraženi u stranim valutama, priznaju se u finansijskom rezultatu.

Potraživanja

Potraživanja svih vrsta se kod početnog priznavanja iskazuju u iznosima, koji proističu iz odgovarajućih isprava, uz pretpostavku, da će biti naplaćena. Potraživanja, za koja postoji pretpostavka (vjerovatnoća), da neće biti naplaćena u cjelosti ili u određenom roku, iskazuju se kao sumnjiva i sporna potraživanja i vrši se obračun obezvređenja na teret poslovnih rashoda.

Sumnjiva potraživanja su potraživanja, za koja se sumnja da neće biti izmirena u redovnom roku odnosno u cjelokupnom iznosu. U ta potraživanja uključujemo potraživanja od dužnika, koji su u stečaju, prinudnoj naplati. Sporna potraživanja su potraživanja za koja je započet sudski postupak.

Potraživanja u stranoj valuti se preračunaju u domaću valutu po kursu na dan nastanka. Kursna razlika, koja nastaje do dana izmirenja ili do dana bilansa stanja, prikazuje se u okviru finansijskih prihoda ili finansijskih rashoda.

3.9.4. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Početno priznavanje finansijskih sredstva raspoloživih za prodaju se vrši po nabavnoj vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva koja su raspoloživa za prodaju se naknadno mjere po fer vrijednosti, a efekti vrednovanja se priznaju u kapitalu dok finansijsko sredstvo ne prestaje da se priznaje, kada će akumulirani dobitak ili gubitak prethodno priznat u kapitalu biti priznat u bilansu uspjeha, ili dok se ne odredi da je finansijsko sredstvo obezvrijeđeno, kada se akumulirani gubitak priznaje u bilansu uspjeha iako priznavanje finansijskog sredstva nije prestalo.

Ulaganja u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti odmjeravaju se po nabavnoj vrijednosti.

Preračuni finansijskih sredstava, koji su izraženi u stranim valutama, koja se utvrđuju po fer vrijednosti, priznaju se neposredno u kapitalu. Finansijska ulaganja u instrumente kapitala, izražene u stranim valutama, koji se utvrđuju po nabavnoj vrijednosti, ne preračunavaju se.

Društvo ima u toj grupi razvrstana sljedeća finansijska sredstva:

- instrumenti kapitala koji nisu razvrstani u druge grupe sredstava,
- dužničke hartije od vrijednosti (tržišne), koje nijesu razvrstane u finansijska sredstva u posjedu do dospeljeća za plaćanje i u pozajmice.

3.9.5. Finansijska ulaganja u zavisna i pridružena društva

Finansijska ulaganja u instrumente kapitala zavisnih društava se u pojedinačnim finansijskim izvještajima obračunavaju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za nastalo obezvređenje.

Dividende, koje su ostvarene u zavisnim i pridruženim društvima, priznaju se u poslovnom rezultatu, kada se stekne pravo na dividendu.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Finansijska sredstva (nastavak)

3.9.6 Obezbvredjenje finansijskih sredstava

Društvo kvartalno, a najmanje jednom godišnje, prilikom zaključenja poslovne godine utvrđuje, da li postoje nepristrasni indikatori obezbvredjenja finansijskih sredstava. Pod nepristrasnim indikatorima obezbvredjenja smatraju se: neplaćanje kamate ili glavnice, značajne finansijske teškoće izdavaoca, vjerovatnoća stečaja ili finansijske reorganizacije izdavaoca, nestanak aktivnog tržišta zbog finansijskih teškoća i drugi značajni podaci, koji ukazuju, da postoji mjerljivo smanjenje ocijenjenih budućih novčanih tokova, uključujući privredne prilike u zemlji ili lokalnom okruženju izdavaoca.

Kod instrumenata kapitala se kao nepristrasni indikator obezbvredjenja uzima:

- statutarne promjene kao što su stečaj, likvidacija;
- značajno smanjenje fer vrijednosti ispod nabavne vrijednosti za 40% i više;
- dugotrajno smanjenje fer vrijednosti neprekidno 9 mjeseci od dana kada se kapitalnim instrumentima fer vrijednost prvi put smanjila ispod nabavne vrijednosti i ostala niža cijeli period od 9 mjeseci i istovremeno se umanjila za više od 10% nabavne vrijednosti.

Kod dužničkih hartija od vrijednosti se kao nepristrasni indikator obezbvredjenja uzima:

- statutarne promjene kao što su stečaj, likvidacija;
- kašnjenja u plaćanju i drugi značajni negativni događaji, povezani sa kreditnom sposobnošću izdavaoca.

Ako postoje dokazi (ispunjeni gore navedeni uslovi), finansijsko sredstvo bi trebalo obezvrijediti.

Ispravke vrijednosti potraživanja utvrđuju se pojedinačno ili u procentu, obračunate na osnovu iskustva iz prethodnih godina i očekivanja u budućnosti. Ispravke vrijednosti povećavaju rashode. Na osnovu ovog stava Društvo razvrstava potraživanja u sljedeće kategorije:

I.kategorija

- potraživanja od dužnika čija je finansijska sposobnost zadovoljavajuća po svim kriterijumima;
- potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje blagovremeno, a izuzetno s kašnjenjem do 90 dana.

II.kategorija

- potraživanja od dužnika čija finansijska sposobnost nije zadovoljavajuća, ali se ne očekuje njeno pogoršanje, osim potraživanja od nesolventnog ili nelikvidnog dužnika;
- potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje s kašnjenjem od 90 do 180 dana.

III.kategorija

- potraživanja od dužnika čija finansijska sposobnost nije zadovoljavajuća, posebno ako se uzme u obzir kriterijum solventnosti ili likvidnosti;
- potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje s kašnjenjem od 180 do 270 dana.

IV.kategorija

- potraživanja od dužnika u stečaju ili od dužnika za koga se osnovano može očekivati da će nad njim biti otvoren stečaj;
- potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje s kašnjenjem od preko 270 dana;
- potraživanja od dužnika koji obaveze po osnovu premije neživotnog osiguranja ne plaća poslije isteka perioda osiguranja, a ako je taj period duži od 365 dana, ne plaća ih poslije isteka 365 dana od započinjanja perioda osiguranja za tu godinu;
- potraživanja od lica koje je povezano lice sa Društvom, a koja bi inače bila klasifikovana u drugu ili treću kategoriju.

Za potraživanja iz direktnih poslova osiguranja ispravka vrijednosti određuje se na osnovu starosne strukture potraživanja:

Kategorija potraživanja

	Starosna struktura	Procenat ispravke potraživanja
I.	Nedospjela i dospjela do 90 dana	0 %
II.	Dospjela od 91 do 180 dana	25 %
III.	Dospjela od 181 do 270 dana	50 %
	Dospjela od 271 do 365 dana	75 %
IV.	Dospjela preko 365 dana	100 %

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.9. Finansijska sredstva (nastavak)****3.9.6 Obezbvredjenje finansijskih sredstava (nastavak)**

Navedeno obezbvredjenje vrijednosti može se povećati, ukoliko postoje podaci o neispunjavanju obaveza osiguranika prema Društvu u proteklim godinama. U tom slučaju je potrebno dati pismeno obrazloženje.

Kod potraživanja od pravnih lica, kod kojih je objavljen stečajni postupak, bez obzira na starost potraživanja, obezbvredjenje formira se u visini od 100% iznosa potraživanja. Isto važi za potraživanja po osnovu sudske naplate. Kod potraživanja od pravnih lica, kod kojih je uvedeno prinudno poravnanje, obezbvredjenje se formira do visine poznatog procenta koji će biti otpisan nakon okončanja postupka.

3.10. Kapital

Kapital Društva čini: akcijski kapital, revalorizacione i druge rezerve, akumulirani gubitak prethodnih godina i dobit tekuće godine.

Adekvatnost kapitala

Na osnovu Zakona o osiguranju („Službeni list RCG“ br. 78/06, „Službeni list CG“ 19/07, 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16, 143/21) kapital društva za osiguranje čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke. Garantni kapital čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala.

Osnovni kapital društva za osiguranje čine:

- 1) uplaćeni akcijski kapital društva za osiguranja, izuzev akcijskog kapitala uplaćenog na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja;
- 3) rezerve iz dobiti;
- 4) prenesena dobit iz prethodnih godina.

Obračunati osnovni kapital umanjuje se za:

- 1) otkupljene sopstvene akcije;
- 2) nematerijalnu imovinu;
- 3) preneseni gubitak i gubitak tekuće godine;
- 4) razliku nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete.

Dopunski kapital društva za osiguranje čine:

- 1) akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) podređeni dužnički instrumenti;
- 3) rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povlašćenim akcijama;
- 4) druge kategorije.

Druge kategorije dopunskog kapitala su revalorizacione rezerve imovine koje ne ulaze u sastav imovine za pokriće tehničkih rezervi.

Društvo za osiguranje može u obračun dopunskog kapitala uključiti druge kategorije samo na osnovu saglasnosti regulatornog organa.

Iznos dopunskog kapitala ne može prelaziti 50% iznosa osnovnog kapitala.

Prilikom obračuna kapitala društva za osiguranje, zbir osnovnog i dopunskog kapitala umanjuje se za sljedeće odbitne stavke:

- 1) udjele u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava;
- 2) ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava;
- 3) akcije koje se ne kotiraju na organizovanom tržištu i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.11. Garantni kapital**

Garantni kapital čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala u skladu sa Zakonom o osiguranju.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

Društvo za osiguranje dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanim ovim Zakonom o osiguranju.

3.12. Ostala dugoročna rezervisanja

Rezervisanja se formiraju za sadašnje obaveze, koje proizilaze iz proteklih događaja, koje će se izmirivati u periodu, koji nije tačno utvrđen i čija veličina se može pouzdano ocijeniti. Oblikovanje rezervisanja ne zavisi od budućeg poslovanja.

Rezervisanja se oblikuju za sljedeće namjene:

- za reorganizaciju;
- za očekivane gubitke iz spornih ugovora;
- za jubilarne nagrade;
- za otpremnine kod odlaska u penziju;
- za očekivane gubitke iz sudskih sporova;
- za neiskorištene godišnje odmomore.

Vrijednost rezervisanja mora biti istovjetna sadašnjoj vrijednosti izdataka, koji su po očekivanju neophodni za izmirenje obaveze.

Svake godine se formiraju rezervacije za jubilarne nagrade, otpremnine za penzije i neiskorištene godišnje odmomore. Obračun navedenih rezervacija se vrši u skladu sa MRS 19, gdje se kod obračuna uzimaju u obzir aktuarske pretpostavke i to:

- demografske pretpostavke (smrtnost);
- fluktuacija zaposlenih
- finansijske pretpostavke i to: diskontna stopa, porast plata uz uvažavanje inflacije, starosti, napredovanja i drugih činilaca, kao što su ponuda i potražnja na tržištu rada.

Troškovi otpremnina za penziju i jubilarne nagrade se prilikom isplate priznaju kao troškovi sprovođenja osiguranja u bilansu uspjeha. Na isti način se priznaju i promjene rezervisanja zbog isplata odnosno novih formiranja.

Sva ostala rezervisanja se mogu oblikovati u skladu sa MRS 37. Rezervisanje treba priznati kada:

- društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao rezultat nekog proteklog događaja;
- je vjerovatno da će biti neophodan odliv resursa koji predstavlja ekonomske koristi za izmirenje obaveze;
- kada se može izvršiti pouzdana procjena iznosa obaveze.

3.13. Bruto tehničke rezerve

Formiranje tehničkih rezervi je propisano Zakonom o osiguranju, njegovim podzakonskim aktima i internim pravilnicima.

Društvo mora za sve poslove osiguranja, koje obavlja, formirati odgovarajuće tehničke rezerve, koje su namijenjene pokriću budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika, koji proizilaze iz poslova osiguranja koje obavlja, kao što su:

- rezerve za prenosne premije,
- rezervisanja za štete,
- rezerve za izravnjanje rizika za osiguranje kredita i rezervacije za neistekle rizike.
- rezerve za bonuse i popuste

Detaljnija pravila i minimalne standarde za obračun tehničkih rezervi, propisuje Agencija za nadzor osiguranja Crne Gore.

U skladu sa Zakonom o osiguranju i podzakonskim aktima Agencije za nadzor osiguranja Društvo je definisalo pravilnike za formiranje svih potrebnih tehničkih rezervi koje proizilaze iz poslovanja Društva.

Društvo vrši sljedeće rezervacije:

Prenosna premija –napravljen je obračun na osnovu pojedinačnih polisa. U obračun prenosne premije uključene su sve polise kojima se trajanje završava nakon 31.12.2022. godine. Prilikom obračuna prenosne premije primjenjivan je princip "pro-rata-temporis", osim za podvrstu osiguranje potrošačkih kredita od nenaplate gdje su u pitanju ugovori sa promjenljivom osiguranom sumom tokom trajanja osiguranja. Kod ovih ugovora uzeta je pretpostavka da se visina osiguravajućeg pokrivača mijenja linearno u toku trajanja osiguranja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Bruto tehničke rezerve (nastavak)

Rezerve za štete – rezerve za nastale prijavljene štete (RBNS), rezerve za nastale neprijavljene štete (IBNR) i prateći troškovi za rezervisane štete (CHC). RBNS popis rezervacija se vrši za svaku pojedinačnu štetu. IBNR – obračun je po priznatim aktuarskim metodama, za osiguranje od posledica nezgode i osiguranje motornih vozila po chain ladder (CL) metodi na kumulativnim podacima i za osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila kombinacija CL i Bornhuetter-Fergusonove metode (BF). Za ostale vrste obračun je napravljen po metodi kvote šteta. Za vrste osiguranje motornih vozila i osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila uzeta je u obzir inflacija pa je primijenjena i prethodna inflacija na trougao riješenih šteta i aplicirana procijenjena buduća inflacija na razvoj šteta u budućem periodu. Za sve vrste, kao sastavni dio ukupnog IBNR, formiran je iznos IBNER koji se odnosi na nedovoljno rezervisane štete. Troškovi za rezervisane štete (CHC) su izračunati kao proizvod koeficijenta rezervacije troškova vezanih za isplatu i rešavanje šteta i ukupnog iznosa rezervisanih šteta (RBNS i IBNR).

Društvo formira i ostale rezervacije:

Rezerve za izravnavanje rizika –RZIR- za osiguranje kredita u skladu sa zakonom i Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za izravnavanje rizika.

Rezerve za neistekle rizike (URR) formirane su za pokriće obaveza iz osiguranja koje nastaju u narednom periodu po ugovorima o osiguranju iz tekućeg perioda, odnosno za pokriće očekivanog iznosa šteta i troškova u narednom periodu ako taj očekivani iznos prelazi iznos rezervi za prenosne premije. Prilikom izračuna očekivane štete su procijenjene u skladu sa kretanjem kvota šteta po vrstama osiguranja. Rezerve za neistekle rizike formirane su u skladu sa Pravilnikom bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za neistekle rizike.

Rezerve za bonuse i popuste formiraju se po osnovu ugovora koje karakteriše učešće u dobiti u zavisnosti od ostvarenog tehničkog rezultata i ostvarene premije.

3.14. Tekući i odloženi porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG“ br. 65/01, br. 12/02, br. 80/04, „Sl. list CG“ br. 40/08, br. 40/11, br. 14/12, br. 61/13 i br. 55/16, 146/21). Stope poreza na dobit su progresivne i iznose:
do 100.000,00 eura 9%
od 100.000,01 eur do 1.500.000,00 eura 12%
preko 1.500.000,01 15%

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG" br. 65/01, br. 12/02, br. 80/04, „Sl. list CG“ br. 40/08, br. 86/09 br. 40/11, br. 14/12, br. 61/13 , br. 55/16,146/21.).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjene poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se ukalkulisava u punom iznosu, korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izvještajima. Međutim, ukoliko odloženi porez na dobit, pod uslovom da nije računovodstveno obuhvaćen, proistekne iz inicijalnog priznavanja sredstva ili obaveze u nekoj drugoj transakciji osim poslovne kombinacije koja u trenutku transakcije ne utiče ni na računovodstvo ni na oporezivu dobit ili gubitak, tada se on računovodstveno ne obuhvata.

Odloženi porez na dobit se odmjerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Odloženo poresko sredstvo se priznaje do iznosa za koji je vjerovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.15. Primanja zaposlenih

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Troškovi penzija i ostalih naknada nakon penzionisanja

U Društvu ne postoji penzioni fond niti naknade zaposlenima nakon penzionisanja i stoga nema obaveze u tom smislu. Isto tako, Društvo nema obavezu da obezbjeđuje buduće naknade sadašnjim ni bivšim zaposlenima, već sve naprijed navedeno sprovodi u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju CG ("Sl. list RCG", br. 54/03, 39/04, 61/04, 79/04, 81/04, 29/05, „Sl. list CG“ 14/07, 47/07, 12/07, 13/07, 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 39/11, 40/11, 66/12, 36/13, 38/13, 61/13, 06/14, 60/14, 10/15, 44/15, 42/16, 55/16).

Ostala primanja zaposlenih

Društvo obezbjeđuje zaposlenima, primjenom Kolektivnog ugovora, jubilarne nagrade, regres za korišćenje godišnjeg odmora, sredstva za zimnicu, naknade toplog obroka i prevoza, obezbjeđuje pomoć zaposlenima, na predlog Sindikata, u propisanim slučajevima, po odluci Izvršnog direktora Društva.

Otpremnine

Saglasno Kolektivnom ugovoru, zaposlenima se isplaćuje otpremnina prilikom odlaska u penziju ili najkasnije u roku od 30 dana od dana odlaska u penziju.

Otpremnina se isplaćuje i u slučajevima prestanka potrebe za radom zaposlenih, kada se posebnom odlukom nadležnog organa u Društvu utvrđuje Program ostvarivanja prava zaposlenih za čijim je radom prestala potreba (višak radnika). Kao poseban vid otpremnine postoji davanje u slučaju sporazumnog raskida radnog odnosa, kao način podsticanja smanjenja broja zaposlenih, uz njihovu saglasnost. U svim navedenim slučajevima isplatom otpremnine prestaju materijalne ili bilo kakve druge obaveze Društva prema zaposlenima koji su primili otpremninu.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Sistem upravljanja rizicima Društva proizilazi iz vizije, misije i ciljeva definisanih Strategijom. Društvo tokom poslovanja prihvata određeni nivo potencijalnih gubitaka kako bi postiglo zacrtane poslovne i strateške ciljeve. Ovaj nivo potencijalnih gubitaka predstavlja sklonost Društva u preuzimanju rizika, odnosno apetit za rizikom koji je u velikom dijelu subjektivna procjena rukovodstva Društva i njegovih eksperata. U zavisnosti od prirode pojedinog tipa rizika, kao i od dostupnosti i kvalitete povezanih podataka, apetit za pojedinim rizikom se definiše kvalitativno ili kvantitativno. Veoma je bitno naglasiti da ograničavanje, tj, limitiranje rizika na prihvatljiv nivo istovremeno utiče na nivo prinosa koji Društvo može da očekuje iz poslovanja, Iz tog razloga, Društvo teži ka tome da limiti proizilaze iz prihvatljivog nivoa, kao i da na osnovu pomenutih ograničenja postiže maksimalni mogući prinos.

Društvo preuzima i upravlja rizicima u skladu sa zacrtanim strateškim ciljevima. Takođe, Društvo je u internim aktima definisalo tipove rizika, kao i tolerancije prema rizicima koje je spremno da preuzme za ostvarenje postavljenih ciljeva, a to su:

- Rizici osiguranja,
- Tržišni rizici,
- Kreditni rizici,
- Rizik likvidnosti,
- Operativni rizici i
- Nefinansijski rizici.

Metodologija mjerenja rizika je Standardna formula (Solventnost 2), što je i definisano u Katalogu rizika.

Društvo kontinuirano prati limite definisanih indikatora rizika kao što su limiti izloženosti prema bankama, prema kreditnom rejting ugovornih strana, definisani indikatori tržišnih rizika i sl.. Društvo je sprovelo i sopstvenu ocjenu rizika i solventnosti i u okviru analize ukupno potrebne solventnosti napravilo ocjenu kapitalne adekvatnosti i ispunjenost uslova po važećoj zakonskoj i podzakonskoj regulativi, kao i prema zahtjevima matičnog društva.

Regulatorni okvir za evaluaciju solventnosti osiguravača u zemljama članicama Evropske unije (Solventnost 2) napušta korišćenje retrospektivnih statističkih i uvodi prospektivne dinamičke modele za utvrđivanje zahtijevane solventnosti društava za osiguranje, adekvatne stvarnim rizicima koji ugrožavaju ili mogu ugrožavati njihovo poslovanje. Savjet Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore je usvojio Pravilnik o sistemu upravljanja u društvima za osiguranje i na taj način definisao djelimično uvođenje metodologije Solventnost 2.

Kao osnove definisanja okvira sistema upravljanja rizicima, Društvo je definisalo Strategiju upravljanja rizicima, prateće politike i metodologije. Strategija upravljanja rizicima je opšti akt Društva, čije odredbe su u neposrednoj korelaciji sa vizijom, misijom i osnovnim ciljevima Društva, na osnovu koje Društvo definiše sistem upravljanja rizicima u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, načelima i standardima koji regulišu područje upravljanja rizicima. Cilj Strategije upravljanja rizicima je identifikovanje i procjena rizika kojima je Društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo, a u cilju pronalazjenja najboljeg načina minimiziranja istih. Svrha Strategije upravljanja rizicima je da se poboljša sposobnost ostvarivanja strateških ciljeva Društva, odnosno stvaranje okruženja koje doprinosi većem kvalitetu i rezultatima svih aktivnosti, na svim nivoima poslovanja, obezbeđenje efikasnog sistema upravljanja i zaštite osiguranika. Sistem upravljanja je proporcionalan prirodi, obimu i složenosti poslova koji se obavljaju u Društvu, kao i veličini i organizacionoj strukturi Društva, obimu aktivnosti i vrstama osiguranja koje Društvo obavlja („načelo proporcionalnosti“).

4.1. Rizik osiguranja

Rizike koji svaki od ugovora o osiguranju nosi čine mogućnost da se osigurani događaj desi, kao i neodređenost iznosa odštete koji se po tom osnovu traži. Po samoj prirodi ugovora o osiguranju, ovaj rizik zavisi od slučajnosti i zbog toga je nepredvidiv.

4.2. Rizik osiguranja lica

Učestalost i težina šteta zavisi od nekoliko činilaca. Najznačajniji su povišeni nivo naknade po osnovu štete nastale usljed izloženosti rizicima od povreda ili bolesti. Društvo upravlja ovim rizicima strategijom osiguranja, odgovarajućim ugovorima o reosiguranju i proaktivnim odnosom prema štetama.

4.3. Ugovori o osiguranju imovine

U vezi sa ugovorima o osiguranju imovine Društvo je izloženo rizicima od teže prirodne nepogode (poplave, olujnih vjetrova itd.), i rizicima od šteta za požare i kvarove opreme osiguranika. Za određene vrste ugovora Društvo ima ograničen broj šteta koje po polisi isplaćuje ili ograničenu ukupnu sumu koju isplaćuje po polisi u toku godine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.4. Tržišni rizik

Poslovanje Društva izloženo je različitim finansijskim rizicima. Tržišni rizik obuhvata rizik od deviznih kolebanja, rizik kamatnih stopa, fer vrijednosti i rizik cijena. Cjelokupan program upravljanja rizikom usmjeren je na nepredvidivost finansijskih tržišta i nastoji da svede na minimum potencijalne negativne uticaje na finansijsko poslovanje Društva. Upravljanje rizikom obavlja Rukovodstvo na osnovu politika koje odobri Odbor direktora. Odbor direktora donosi, u pisanoj formi, osnovna pravila za sveukupno upravljanje rizikom, kao i politike, takođe u pisanoj formi, koje obuhvataju posebne oblasti kao što su devizni rizik, kamatni rizik, kreditni rizik i ulaganje viška likvidnih sredstava.

Društvo nije izloženo deviznom riziku. Devizni rizik se javlja kada se buduće trgovinske transakcije i priznata sredstva i obaveze denominuju u valuti koja nije funkcionalna valuta Društva. Rukovodstvo je zaduženo da rukovodi neto pozicijom u svakoj stranoj valuti.

4.5. Kreditni rizik

Kreditni rizik investicionog portfelja Društva iskazan prema vrstama ulaganja i rejtingu hartija od vrednosti:

Vrsta ulaganja	Rejting	31.12.2022.	31.12.2021.
Obveznice KfW (Republika Njemačka)	AAA	474	-
Obveznice Republike Austrije	AA	468	-
Obveznice Republike Italije	BBB	511	-
Obveznice Drzave Crne Gore	B	18.131	20.771
Depoziti i novčana sredstva kod banaka	Bez rejtinga	-	-

Rukovodstvo Društva smatra da hartije od vrijednosti Države Crne Gore predstavljaju ulaganja koje nose manji kreditni rizik, te nastoji da investira u navedene hartije od vrijednosti.

4.5.1 Kamatni rizik

Budući da Društvo ima značajnu kamatonosnu imovinu, prihodi Društva i novčani tokovi u značajnoj mjeri zavise od promjene kamatnih stopa.

Društvo prati ovu izloženost periodičnim pregledima stanja imovine i obaveza. Procjene novčanih tokova kao i uticaj promjena kamatnih stopa koje se odnose na portfelj ulaganja i tehničke rezerve, redovno se prave i procjenjuju. Cilj ovih strategija je ograničiti neto promjene u vrijednosti imovine i obaveza koje proizilaze iz promjene kamatnih stopa.

Izloženost riziku kamatnih stopa na dan 31. decembra 2022. godine prikazana je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	Promenljiva kamatna stopa	Fiksna kamatna stopa	Nekamatonosno	Ukupno
Finansijska movina	-	-	-	-
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	4.041	-	4.041
Depoziti i drugi finansijski plasmani	-	2.910	-	2.910
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	-	19.584	373	19.958
Ostala finansijska imovina	-	1.292	373	1.292
Ukupno finansijska imovina	-	27.828	373	28.201
Finansijske obaveze				
Obaveze iz poslovanja, pasivna vremenska razgraničenja i rezervisane štete	-	551	17.030	17.581
Dugoročna rezervisanja	-	-	523	523
Ukupno finansijske obaveze	-	551	17.552	18.104

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.5.1 Kamatni rizik (nastavak)

- * Ostalu finansijsku imovinu čine potraživanja, ostala dugoročna sredstva, AVR i rezervisane štete na teret reosiguravača
- * Depoziti i drugi finansijski plasmani obuhvataju dugoročne finansijske plasmane, kratkoročne depozite i ostale kratkoročne finansijske plasmane

Izloženost riziku kamatnih stopa na dan 31. decembra 2021. godine prikazana je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	Promjenljiva kamatna stopa	Fiksna kamatna stopa	Nekamatonosno	Ukupno
Finansijska movina				
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	2.847	-	2.847
Depoziti i drugi finansijski plasmani	-	1.101	-	1.101
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	-	20.771	423	21.193
Ostala finansijska imovina	-	1.016	-	1.016
Ukupno finansijska imovina	-	25.735	423	26.158
Finansijske obaveze				
Obaveze iz poslovanja, pasivna vremenska razgraničenja i rezervisane štete	-	125	16.802	16.927
Dugoročna rezervisanja	-	-	500	500
Ukupno finansijske obaveze	-	125	17.293	17.427
Kamatna neusklađenost	-	-	--	-

- * Ostalu finansijsku imovinu čine potraživanja, ostala dugoročna sredstva, AVR i rezervisane štete na teret reosiguravača
- * Depoziti i drugi finansijski plasmani obuhvataju dugoročne finansijske plasmane, kratkoročne depozite i ostale kratkoročne finansijske plasmane

Uticaj promjena kamatnih stopa data je u sledećoj tabeli, pod pretpostavkom da su ostale promene konstantne:

	Efekti promene kamatnih stopa			
	+100bp		-100bp	
	2022.	2021.	2022.	2021.
Uticaj	(638)	(918)	673	979

4.6. Rizik promjene kursa

Društvo se izlaže riziku promjene kursa kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati zbog promjene u kursu stranih valuta.

Zvanična valuta u Crnoj Gori je EUR. Kako Društvo većinu transakcija obavlja u EUR valutni rizik je minimalan.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.7. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje kao rezultat finansijske aktivnosti Društva i upravljanja pozicijama bilansa. Ovaj rizik uključuje rizik nesposobnosti finansiranja imovine u prihvatljivim rokovima i kamatama, te rizik nesposobnosti likvidacije imovine po razumnoj cijeni i u prihvatljivom vremenskom periodu.

Društvo drži portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti, čime osigurava kontinuirano poslovanje. Društvo je likvidno i u toku godine je vršilo plaćanja šteta na vrijeme, prema zakonskim propisima.

Odjeljenje za finansije svakodnevno prati prilive i odlive i radi dnevne, nedeljne i mjesečne planove likvidnosti. Rizik likvidnosti se uzima u obzir prilikom ocjene uparivanja imovine i obaveza.

Tehnike korišćenja za mjerenje rizika likvidnosti u Društvu su statističke metode koje će se koristiti po potrebi i uputstvima dobijenim od strane stručnih službi Zavarovalnice Triglav AD.

Analiza ročnosti finansijskih ulaganja na dan 31.12.2022. godine na osnovu ugovornog dospeća:

	Manje od 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Bez ročnosti	Ukupno
Finansijska imovina					
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju					
-obveznice	-	14.426	5.158	-	19.584
-akcije	423	-	-	-	423
Depoziti i drugi finansijski plasmani	2.910	-	-	-	2.910
Ostala finansijska imovina	-	1.292	-	-	1.292
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	4.041	-	-	-	4.041
Ukupna finansijska imovina	7.374	15.718	5.158	-	28.251
Finansijske obaveze					
Obaveze iz poslovanja, PVR i rezervisane štete	551	5.726	11.303	-	17.581
Dugoročna rezervisanja	-	523	-	-	523
Ukupne finansijske obaveze	551	6.249	11.303	-	18.104

* Ostalu finansijsku imovinu čine potraživanja, AVR i rezervisane štete na teret reosiguravača

* Depoziti i drugi finansijski plasmani obuhvataju dugoročne finansijske plasmane, kratkoročne depozite i ostale kratkoročne finansijske plasmane

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.7. Rizik likvidnosti (nastavak)

Analiza ročnosti finansijskih ulaganja na dan 31.12.2021. godine na osnovu ugovornog dospeća:

	Manje od 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Bez ročnosti	Ukupno
Finansijska imovina					
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju					
-obveznice	-	10.825	9.945	-	20.771
-akcije	423	-	-	-	423
Depoziti i drugi finansijski plasmani	1.101	-	-	-	1.101
Ostala finansijska imovina	-	1.016	-	-	1.016
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	2.847	-	-	-	2.847
Ukupna finansijska imovina	4.371	11.841	9.945	-	26.158
Finansijske obaveze					
Obaveze iz poslovanja, PVR i rezervisane štete	125	5.947	10.855	-	16.927
Dugoročna rezervisanja	-	500	-	-	500
Ukupne finansijske obaveze	125	6.446	10.855	-	17.427

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.8. Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost predstavlja iznos za koji se neka imovina može razmijeniti ili obaveza izmiriti između strana u uobičajenim tržišnim uslovima.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju odnose se na vlasničke i dužničke hartije od vrijednosti.

Vlasničke hartije od vrijednosti koje su listirane na berzi i vrednuju se po fer vrednosti koja je dobijena sa berze.

Društvo koristi sledeću hijerarhiju fer vrijednosti koja odražava značaj ulaznih podataka koji se koriste prilikom vrednovanja:

- Nivo 1: Fer vrijednost finansijskih instrumenata bazirana je na njihovim kotiranim tržišnim cijenama dostupnim na aktivnom tržištu,
- Nivo 2: Fer vrijednost finansijskih instrumenata procijenjena je korišćenjem tehnika procjene na bazi tržišno dostupnih ulaznih podataka, bilo direktnih (kao što su cijene) ili indirektnih (oni koji su izvedeni na osnovu cijena),
- Nivo 3: Fer vrijednost finansijskih instrumenata procijenjena je korišćenjem tehnika procjene koje nisu bazirane na tržišno dostupnim ulaznim podacima.

Sledeća tabela prikazuje fer vrijednost finansijskih instrumenata koji su vrednovani po fer vrijednosti i koji su raspoređeni prema odgovarajućim nivoima hijerarhije fer vrednovanja:

31. decembar 2022.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	U EUR Total
Dužničke hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	19.584	-	-	19.584
Vlasničke hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	373	-	50	423
Ukupno:	19.958	-	50	20.008

31. decembar 2021.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	U EUR Total
Dužničke hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	20.771	-	-	20.771
Vlasničke hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	373	-	50	423
Ukupno:	21.143	-	50	21.193

Fer vrijednost finansijskih instrumenata u finansijskim izveštajima raspoređena je u tri nivoa. Nivo 1 predstavljaju listirane vlasničke hartije od vrijednosti za koje postoji aktivno tržište koje pruža direktnu informaciju o kotiranim tržišnim cijenama. Nivo 2 predstavljaju obveznice Crne Gore koje se vrednuju primjenom tehnike diskontovanja budućih ugovorenih novčanih tokova, primjenom tržišnih bezrizičnih krivih prinosa. Nivo 3 predstavljaju akcije odnosno učešća u kapitalu pravnih lica koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu i vrednovane su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za eventualna obezvrjeđenja.

Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u priloženim finansijskim izveštajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.8. Pravična (fer) vrijednost (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje fer vrijednost instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti i koji su raspoređeni prema odgovarajućim nivoima hijerarhije fer vrednovanja:

31. decembar 2022.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Total	U EUR Knjigovodstvena vrijednost
Učešća u kapitalu	-	-	1.580	1.580	1.580
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	-	4.041	4.041	4.041
Depoziti	-	2.910	-	2.910	2.910
Predujmovi i ostala dugoročna potraživanja	-	-	461	461	461
Ukupno:	-	2.910	6.082	8.992	8.992

31. decembar 2021.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Total	U EUR Knjigovodstvena vrijednost
Učešće u kapitalu	-	-	1.580	1.580	1.580
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	-	2.547	2.547	2.547
Depoziti	-	1.101	-	1.101	1.101
Predujmovi i ostala dugoročna potraživanja	-	-	635	635	635
Ukupno:	-	1.101	4.763	5.864	5.864

Fer vrijednosti depozita pripadaju Nivou 2 i prikazani su po knjigovodstvenoj vrijednosti. Fer vrijednost gotovine pripada Nivou 3 i prikazana je po knjigovodstvenoj vrijednosti.

Fer vrednost predujmova i ostalih dugoročnih potraživanja su obračunate primjenom tehnika diskontovanja budućih novčanih tokova pri čemu je obračunata fer vrijednost približna knjigovodstvenoj.

Fer vrijednost učešća u kapitalu pravnih lica koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu i vrednovane su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za eventualna obezvređenja.

Gore prikazana tabela ne uključuje fer vrijednosti za potraživanja, aktivna vremenska razgraničenja, rezervisane štete reosiguranja i finansijske obaveze za koje rukovodstvo smatra da je knjigovodstvena vrijednost razumna aproksimacija fer vrijednosti. Da bi se povećala doslednost i uporedivost u odmjeravanju fer vrijednosti povezanih objelodanjivanja, MSFI 13 utvrđuje hijerarhiju fer vrijednosti koja klasifikuje u tri nivoa inpute za tehniku praćene vrijednosti, koje se koriste u odmjeravanju fer vrijednosti. Hijerarhija fer vrijednosti daje najveći prioritet kotiranim cijenama (nekorigovanim) na aktivnim tržištima za indetičnu imovinu ili obaveze (inputi nivoa 1) i najniži prioritet neuočljivim inputima (inputi nivoa 3).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.8. Pravična (fer) vrijednost (nastavak)**

Inputi nivoa 1 su kotirane cijene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za identičnu imovinu na datum odmjeravanja. Naglasak na nivo 1 se stavlja na određivanje oba sledeća elementa:

- 1) Primarno tržište za imovinu ili u odsustvu primarnog tržišta najpovoljnije tržište za imovinu ili obavezu.
- 2) Da li entitet može da realizuje transakciju vezanu za imovinu po cijeni na tržištu na datum odmjeravanja.

Inputi nivoa 2 su inputi koji nisu kotirane cijene uključene u nivo 1 koje su uočljive za imovinu ili obavezu, bilo direktno ili indirektno.

Inputi nivo 2 uključuju sledeće.

- 1) kotirane cijene za sličnu imovinu ili obaveze na aktivnom tržištu,
- 2) kotirane cijene za identičnu ili sličnu imovinu na tržištima koja nisu aktivna.
- 3) inputi koji nisu kotirane cijene, a koji su uočljivi za imovinu ili obavezu.

Inputi nivoa 3 su neuočljivi inputi. Društvo koristi najbolje informacije raspoložive u datim okolnostima.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

5. PRIHOD OD PREMIJE OSIGURANJA I SAOSIGURANJA

(U hiljadama EUR)

Vrste osiguranja	2022.		
	Bruto premija	Udio sa/re-osiguranja	Neto premija
Osiguranje nezgode	6.255	(712)	5.543
Zdravstveno osiguranje	1.068	(87)	981
Osiguranje kopnenih motornih vozila - kasko	2.336	(339)	1.997
Osiguranje šinskih vozila	96	(81)	15
Osiguranje vazduhoplova	1	-	1
Osiguranje plovnih objekata	284	(281)	3
Osiguranje prevoza robe	180	(75)	105
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	1.862	(1.290)	572
Ostala imovinska osiguranja	4.868	(3.436)	1.432
Osiguranje odg. od korišćenja motornih vozila	13.794	(1.548)	12.246
Osiguranje odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova	2	(2)	-
Osiguranje odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	144	(40)	104
Opšte osiguranje od odgovornosti	1.818	(1.441)	377
Osiguranje kredita	2.670	(1.612)	1.058
Osiguranje jemstva	53	(4)	49
Osiguranje finansijskih gubitaka	22	(19)	3
Osiguranje pravne zaštite	6	-	6
Osiguranje pomoci na putu	549	(213)	336
	<u>36.008</u>	<u>(11.180)</u>	<u>24.828</u>

(U hiljadama EUR)

Vrste osiguranja	2021.		
	Bruto premija	Udio sa/re-osiguranja	Neto premija
Osiguranje nezgode	6.385	(648)	5.737
Zdravstveno osiguranje	844	(82)	762
Osiguranje kopnenih motornih vozila - kasko	2.095	(379)	1.716
Osiguranje šinskih vozila	96	(84)	12
Osiguranje vazduhoplova	-	-	-
Osiguranje plovila – kasko	235	(233)	2
Osiguranje prevoza robe	166	(86)	80
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	1.886	(1.283)	603
Ostala imovinska osiguranja	5.832	(4.479)	1.353
Osiguranje odg. od korišćenja motornih vozila	13.123	(1.598)	11.525
Osiguranje odgovornosti od korišćenja letilica	4	(3)	1
Osiguranje odgovornosti od korišćenja plovila	125	(27)	98
Opšte osiguranje od odgovornosti	1.232	(908)	324
Osiguranje kredita	1.420	(842)	578
Osiguranje jemstva	49	(3)	46
Osiguranje finansijskih gubitaka	47	(44)	3
Osiguranje pravne zaštite	5	-	5
Osiguranje pomoci na putu	405	(176)	229
	<u>33.949</u>	<u>(10.875)</u>	<u>23.074</u>

6. NETO PRIHODI OD OSTALIH USLUGA

U hiljadama EUR

	2022.	2021.
Prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja	678	817
Prihodi od ostalih usluga	1	1
	<u>679</u>	<u>818</u>

Prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja uključuju sljedeće vrste usluga:

U hiljadama EUR	2022.	2021.
Prihodi prodaje zelenih kartona	351	494
Prihodi od ostalih usluga osiguranja	36	65
Prihodi od usluga procjene šteta	95	62
Prihodi od ukidanja ostalih tehničkih rezervisanja	196	197
	<u>678</u>	<u>817</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

7. RASHODI NAKNADA ŠTETA

U hiljadama EUR	2022.	2021.
Obračunate bruto naknade šteta	(15.559)	(14.311)
Troškovi vezani za isplatu šteta	(1.260)	(1.328)
Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja	342	648
Umanjenje za udio saosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta	3.983	2.120
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete (+/-)	(349)	(2.150)
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio (+/-)	(102)	1.328
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete (+/-)	75	408
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta	45	136
Ukupno	(12.825)	(13.149)

U hiljadama EUR	2022.		
	Bruto štete	Udio reosiguranja	Neto štete
Vrste osiguranja			
Osiguranje od posledica nezgode	5.034	(561)	4.473
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	589	(42)	547
Osiguranje motornih vozila	1.882	(237)	1.645
Osiguranje šinskih vozila	6	(28)	(22)
Osiguranje plovnih objekata	3	-	2
Osig. imovine od požara i nekih drugih opasnosti	821	(648)	173
Ostala osiguranja imovine	1.429	(852)	577
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	5.872	(583)	5.289
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	19	(2)	17
Osiguranje od opšte odgovornosti	782	(735)	47
Osiguranje kredita	19	(12)	7
Osiguranje jemstva	21	(2)	19
Osiguranje pomoći na putovanju	343	(281)	62
Ukupno	16.820	(3.983)	12.837
U hiljadama EUR	2021.		
Vrste osiguranja	Bruto štete	Udio reosiguranja	Neto štete
Osiguranje od posledica nezgode	5.856	(583)	5.273
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	434	(45)	389
Osiguranje motornih vozila	1.742	(191)	1.551
Osiguranje šinskih vozila	13	257	270
Osiguranje plovnih objekata	42	-	42
Osig. imovine od požara i nekih drugih opasnosti	564	(250)	314
Ostala osiguranja imovine	893	(247)	646
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	5.452	(524)	4.928
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	17	(8)	9
Osiguranje od opšte odgovornosti	386	(360)	26
Osiguranje kredita	12	-	12
Osiguranje jemstva	21	(2)	19
Osiguranje pomoći na putovanju	207	(167)	40
Ukupno	15.639	(2.120)	13.519

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

8. PROMJENE NETO TEHNIČKIH REZERVISANJA

U hiljadama EUR	2022.	2021.
Promjene drugih tehničkih rezervisanja	(2)	(270)
Ukupno	(2)	(270)

Promjene drugih tehničkih rezervisanja na dan 31. decembra 2022. godine se odnose na promjene rezervisanja za neistekle rizike, promjena rezervisanja za bonuse i popuste i promjena drugih tehničkih rezervisanja.

9. OSTALI TROŠKOVI, DOPRINOSI I REZERVISANJA

U hiljadama EUR	2022.	2021.
Troškovi za preventivu	177	135
Garantni fond	518	505
Troškovi nadzornog organa	336	289
Vatrogasni doprinos	48	43
Troškovi obezvređenja potraživanja od premija (napomena 18.2)	(100)	(296)
Troškovi obezvređenja ostalih potraživanja	(2)	57
Ukidanje rezervisanja za sudske sporove	-	-
Troškovi rezervisanja za sudske sporove (zaposleni)	15	-
Ukupno	992	733

10. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

10.1. Troškovi sticanja osiguranja

U hiljadama EUR	2022.	2021.
Troškovi pribave osiguranja	859	903
Amortizacija	330	319
Zarade zaposlenih	1.590	1.323
Troškovi socijalnog i penzijskog osiguranja	570	831
Ostali troškovi rada	171	196
Troškovi usluga fizičkih lica koji ne obavljaju djelatnost	44	32
Troškovi reprezentacije, reklame, sajmovi	2.513	1.817
Troškovi materijala i energije	243	260
Troškovi usluga održavanja	267	292
Povraćaj troškova u vezi sa radnim odnosom	29	3
Troškovi intelektualnih usluga	67	107
Dažbine koje ne zavise od poslovnog rezultata	13	11
Troškovi usluga saobraćaja i veza	79	73
Troškovi premije osiguranja	82	85
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	4	4
Zakupnine	16	29
Troškovi usluga stručnog obrazovanja	1	1
Ostali troškovi usluga	194	216
	7.072	6.502

Društvo je za period koji se završava na dan 31. decembra 2022. godine prikazalo troškove sprovođenja osiguranja u iznosu 8.223 EUR dok je obračunati režijski dodatak 10.109 EUR.

10.2. Troškovi rada

U hiljadama EUR	2022.	2021.
Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih	1.315	1.181
Porezi i doprinosi na isplaćene zarade	491	692
Drugi troškovi rada	351	165
	2.157	2.038

10. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA (nastavak)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

10.3. Ostali troškovi usluga

U hiljadama EUR	2022.	2021.
Troškovi konsultantskih usluga	191	97
Zakupnine	2	2
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	53	44
Premije osiguranja	70	66
Troškovi reklame, propagande i reprezentacije	46	134
Troškovi drugih usluga	120	70
	<u>482</u>	<u>413</u>

11. FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA

U hiljadama EUR	2022.	2021.
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi:		
- Prihodi od kamata	699	685
- Dobici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	-	39
- Kamate po osnovu finansijskog lizinga	34	39
- Prihodi od dividendi i drugih udjela u dobitku	8	7
- Prihodi od zakupa investicionih nekretnina	174	117
	<u>915</u>	<u>887</u>
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi:		
- Rashodi kamata po kreditima- matična kompanija	(5)	(73)
- Amortizacija investicionih nekretnina (Napomena 16.5)	(60)	(40)
- Obezvređene vrijednosti investicionih nekretnina (Napomena 16.5)	-	(7)
- Rashodi od umanjenja vrijednosti (diskontovanje)	(2)	(36)
- Ostali rashodi ulaganja	(10)	(20)
	<u>(77)</u>	<u>(176)</u>
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi	838	711
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	296	336
Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi:		
- Obezvređenje vrijednosti ulaganja u kapital povezanih pravnih lica (napomena 16.7)	-	(700)
- Ostali neposlovni i vanredni rashodi	(48)	(38)
- Rashodi kamata	(33)	(35)
	<u>(81)</u>	<u>(773)</u>
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	215	(437)
	<u>1.053</u>	<u>274</u>

Obezvređenje vrijednosti ulaganja u kapital povezanih pravnih lica za godinu završenu 31. decembra 2021. godine u iznosu od EUR 700 hiljada odnosi se na obezvređenje vrijednosti plasmana u povezano pravno lice Lovćen auto DOO. Podgorica.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

12. POREZ NA DOBIT

12.1. Komponente poreza na dobit

U hiljadama EUR	2022.	2021.
Porez na dobit – tekući porez	393	224
Porez na dobit – odloženi porez	184	47
	<u>577</u>	<u>271</u>

12.1.1. Usaglašavanje iznosa poreza na dobit i proizvoda rezultata poslovanja prije oporezivanja i propisane poreske stope

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Dobitak u bilansu uspjeha prije oporezivanja	2.262	1.576
Poreska stopa	291	142
Troškovi koji se ne priznaju u poreske svrhe	25	94
Nabavke do EUR 300	52	12
Umanjenje po osnovu poreske konsolidacije	-	-
Ostale promjene	209	24
	<u>577</u>	<u>271</u>

Društvo je dana 24. decembra 2018.godine dobilo rješenje Poreske uprave broj 03/7-15376/2-18 kojim je odobreno poreska konsolidacija za 2022. godinu. Zakonom o porezu na dobit odobreno poresko konsolidovanje primjenjuje se najmanje pet godina.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. list CG", br. 146/21) za 2022. godinu uvedene su progresivne stope poreza na dobit. Postojeća proporcionalna stopa od 9% koja je važila zaključno sa 2021. godinom, je zamijenjena progresivnim stopama poreza, koje se primjenjuju na iznos oporezive dobiti za 2022. godinu i to:

- do 100.000,00 eura 9%;
- od 100.000,01 eura do 1.500.000,00 eura: 9.000,00 eura+12% na iznos preko 100.000,01 eura;
- preko 1.500.000,01 eura: 177.000,00+15% na iznos preko 1.500.000,01 eura.

Stanje odloženih poreskih obaveza po osnovu privremenih razlika na nematerijalnim ulaganjima, opremi i investicionim nekretninama i odloženih poreskih obaveza po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju su prikazana u pregledu koji slijedi:

(U hiljadama EUR)	31. decembar 2022.	1. decembar 2021.
Stanje na početku godine	464	417
Obračunati odloženi porez u toku godine	186	47
Obračunato poresko sredstvo po osnovu troškova obezvređenja investicionih nekretnina	-	-
	<u>650</u>	<u>464</u>
Odloženi porez po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	17
Stanje na kraju godine	<u>650</u>	<u>481</u>

13. ZARADA PO AKCIJI

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Dobit za godinu u hiljadama EUR	2.262	1.305
Ponderisani prosječni broj akcija	1.828.634	1.828.634
Zarada po akciji u EUR	<u>1.2370</u>	<u>0.7136</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

14. NEMATERIJALNA IMOVINA

Nematerijalna ulaganja sa stanjem na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine se odnose na softvere i licence. Kretanje na nematerijalnim ulaganjima za godine završene 31. decembra 2022. i 2021. prikazano je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Nabavna vrijednost		
Stanje. 1. januara	1.368	1.368
Nove nabavke	43	-
Stanje. 31. decembra	1.411	1.368
Ispravka vrijednosti		
Stanje. 1. januara	1.284	1.240
Amortizacija	34	44
Stanje. 31. decembra	1.318	1.284
Neto sadašnja vrijednost na dan 31. decembra	93	84

5. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA ZA NEPOSREDNO OBAVLJANJE DJELATNOSTI OSIGURANJA

U hiljadama EUR	Građevinski objekti	Neto sadašnja vrijednost budućih zakupa	Oprema	Oprema u pripremi	Ukupno
Stanje. 01. januara 2021. godine	7.257	841	4.916	-	13.014
Nove nabavke	-	162	203	-	365
Reklasifikacija	(385)	-	-	-	(385)
Isknjiženje	-	-	(78)	-	(78)
Prodaja	-	-	-	-	-
Stanje. 31. decembra 2021. godine	6.872	1.003	5.041	-	12.916
Stanje. 01. januar 2022. godine	6.872	1.003	5.041	-	12.916
Nove nabavke/povećanja	-	230	473	-	703
Prenos /Reklasifikacija	(856)	-	-	-	(856)
Isknjiženje	-	-	(328)	-	(328)
Prenos	-	-	-	-	-
Stanje. 31. decembra 2022. godine	6.016	1.233	5.186	-	12.435
Ispravka vrijednosti					
Stanje. 1. januara 2021. godine	2.778	383	4.049	-	7.210
Amortizacija u toku godine	109	184	258	-	551
Reklasifikacija	(153)	-	-	-	(153)
Prodaja	-	-	-	-	-
Stanje. 31. decembra 2021. godine	2.734	567	4.307	-	7.608
Amortizacija u toku godine	96	191	270	-	557
Reklasifikacija	(312)	-	-	-	(312)
Prodaja/Isknjiženje	(63)	-	(287)	-	(350)
Stanje. 31. decembra 2022. godine	2.455	758	4.290	-	7.503
Neto sadašnja vrijednost					
Stanje. 31. decembra 2022. godine	3.561	475	896	-	4.932
Stanje. 31. decembra 2021. godine	4.138	436	734	-	5.308

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

U hiljadama EUR	<u>31. decembar 2022.</u>	<u>31. decembar 2021.</u>
Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi		
- Obveznice, odnosno dužničke hartije od vrijednosti	19.286	20.479
- Akcije, odnosno vlasničke hartije od vrijednosti	373	373
- Dugoročna finansijska ulaganja	560	679
- Ostala dugoročna finansijska ulaganja	233	231
- Udjeli i učešća – Nacionalni biro osiguravača	50	50
- Investicione nekretnine i druge nekretnine, postrojenja i oprema koji nisu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	2.778	2.389
- Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina – finansijski lizing	847	1.009
	<u>24.127</u>	<u>25.210</u>
Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva	1.580	1.580
	<u>25.707</u>	<u>26.790</u>

16.1. Obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti

Obveznice odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu EUR 19.286 hiljada (31. decembra 2021. godine: EUR 20.479 hiljade) odnose se na obveznice koje je izdalo Ministarstvo finansija Crne Gore EUR 1.918 hiljada čiji je rok dospjeća 22. april 2024. godine, EUR 5.774 hiljada sa rokom dospjeća 21. april 2025. godine, EUR 1.927 hiljada sa rokom dospjeća 22. april 2026. godine, EUR 5.113 hiljada sa rokom dospjeća 03. oktobar 2029. godine, EUR 3.106 hiljada sa rokom dospjeća 16. decembar 2027. godine, Njemačke državne obveznice EUR 474 hiljada sa rokom dospjeća 15.11.2024.godine, Austrijske državne obveznice EUR 468 hiljada sa rokom dospjeća 20.04.2025.godine, Italijanske državne obveznice EUR 504 hiljada sa rokom dospjeća 01.09.2024.godine.

16.2. Akcije

Ulaganja u kapital drugih pravnih lica – akcije na dan 31. decembra 2022. godine i 31. decembra 2021. godine prikazana su u sljedećem pregledu:

U hiljadama EUR	<u>Procenat učešća</u>	<u>31. decembar 2022.</u>	<u>31. decembar 2021.</u>
Prva banka Crne Gore – osnovana 1901 AD. Podgorica	2.3181	263	265
Akcionarsko društvo za reosiguranje Dunav RE. Beograd – Republika Srbija	0.7780	108	107
Luka Bar AD. Bar	0.0056	2	1
		<u>373</u>	<u>373</u>

16.3. Dugoročna finansijska ulaganja

Dugoročna potraživanja od strateških partnera na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu EUR 560 hiljada (31. decembra 2021: EUR 679 hiljada) se odnose na dugoročna sredstva preventivne koja se daju strateškim partnerima – tehničkim centrima za provjeru motornih vozila u cilju preventivnog djelovanja na smanjenju broja neispravnih vozila u saobraćaju i izbjegavanje mogućih rizika. Rok vraćanja sredstava kreće se od 2 do 5 godina uz kamatnu stopu od 4.5% na godišnjem nivou. Društvo uglavnom kao sredstvo obezbjeđenja urednog vraćanja navedenih plasmana ima upisane hipoteke nad nepokretnostima strateških partnera.

16.4. Ostala dugoročna finansijska ulaganja

Ostala dugoročna finansijska ulaganja sa stanjem na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine uključuju umjetnička djela u iznosu EUR 233 hiljada (2021: EUR 231 hiljada).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

16.5. Investicione nekretnine i druge nekretnine, postrojenja i oprema, koji nisu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja

U hiljadama EUR	Zemljište	Građevinski objekti	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje. 1. januara 2021.	128	3.581	105	3.814
Povećanje	-	385	-	385
Prodaja	-	(31)	-	(31)
Reklasifikacija	-	-	-	-
Stanje. 31. decembra 2021.	128	3.935	105	4.168
Reklasifikacija	-	856	-	856
Povećanje	-	-	-	-
Obezbredjenje	-	-	-	-
Prodaja	-	(95)	-	(95)
Stanje. 31. decembra 2022.	128	4.696	105	4.929
Ispravka vrijednosti				
Stanje. 1. januara 2021.	52	1.474	63	1.589
Obezbredjenje (Napomena 11)	2	5	-	7
Reklasifikacija	-	153	-	153
Prodaja	-	(10)	-	(10)
Amortizacija (Napomena 11)	-	33	7	40
Stanje. 31. decembra 2021.	54	1.655	70	1.779
Obezbredjenje (Napomena 11)	-	-	-	-
Reklasifikacija	-	312	-	312
Prodaja	-	-	-	-
Amortizacija (Napomena 11)	-	60	-	60
Stanje. 31. decembra 2022.	54	2.027	70	2.151
Neto sadašnja vrijednost				
Stanje. 31. decembra 2021.	74	2.280	35	2.389
Stanje. 31. decembra 2022.	76	2.669	35	2.778

Pregled neto ostvarenog rezultata po osnovu investicionih nekretnina prikazan je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Prihodi od izdavanja investicionih nekretnina	122	107
Rashodi poreza na imovinu	(17)	(18)
Amortizacija investicionih nekretnina	(60)	(40)
	<u>45</u>	<u>49</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

16.6 Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina – finansijski lizing

Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina fizičkim licima na dan 31. decembra 2022. i 31. decembra 2021. godine u cjelosti se odnose na prodate investicione nekretnine – stambene objekte u Nikšiću u skladu sa ugovorima o prodaji nepokretnosti kojima je precizirano sljedeće:

- plaćanje se vrši u jednakim mjesečnim ratama;
- period otplate je od 10 do 20 godina;
- prosječna interna stopa prinosa iznosi 3% na godišnjem nivou;
- nakon naplate posljednje rate. vlasništvo nad stambenim objektima prelazi na kupca.

U pregledu koji slijedi prikazana su dugoročna potraživanja sa stanjem na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine:

U hiljadama EUR	31. decembar	
	2022.	31. decembar 2021.
Dugoročna potraživanja po osnovu finansijskog lizinga	1.271	1.428
Dugoročna potraživanja stambeni krediti radnicima	-	-
Minus: Tekuće dospijeće (napomena 18.6)	(136)	(217)
Minus: Efekat diskontovanja – finansijski lizing	(153)	(202)
	<u>982</u>	<u>1.009</u>

Dospijeće dugoročnih potraživanja bez efekta diskontovanja po osnovu lizinga sa stanjem na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine prikazano je u narednoj tabeli:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
- do jedne godine	136	217
- od jedne do dvije godine	253	203
- od dvije do tri godine	168	158
- od tri do četiri godine	139	109
- od četiri do pet godina	111	93
- od pet godina do deset godina	143	132
- od deset do petnaest godina	87	198
- od petnaest do dvadeset godina	98	101
	<u>1.135</u>	<u>1.211</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

16.7. Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva

Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva odnose se na sljedeća ulaganja:

U hiljadama EUR	Procenat učešća	31. decembar	
		2022.	31. decembar 2021.
Akcionarsko društvo za osiguranje Lovćen-životna osiguranja. Podgorica	100%	1.580	1.580
Lovćen auto doo. Podgorica	100%	12.850	12.850
		14.430	14.430
Obezbvredjenje vrijednosti Lovćen auto doo. Podgorica:		(12.850)	(12.850)
		1.580	1.580

Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen - životna osiguranja“. Podgorica osnovano je 24. decembra 2010. godine i upisalo se u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod brojem 4-0009247/001. Djelatnost Društva čine poslovi životnih osiguranja: osiguranje života. rentno osiguranje. dopunsko osiguranje lica uz osiguranje života i druge vrste životnih osiguranja. Društvo je 30. decembra 2010. godine zaključilo Ugovor o prenosu portfelja sa Akcionarskim društvom za osiguranje „Lovćen - životna osiguranja“. Podgorica po kome je utvrđen prenos portfelja poslova životnih osiguranja u skladu sa Zakonom o osiguranju. Društvo je osnivač i jedini vlasnik Akcionarskog društvo za osiguranje „Lovćen - životna osiguranja“. Podgorica.

Društvo je 18. oktobra 2002. godine osnovalo Lovćen auto d.o.o. Nikšić čija je osnovna djelatnost tehničko ispitivanje i analiza vozila. U skladu sa zakonskom regulativom Lovćen auto d.o.o.. Nikšić je bio u obavezi da promjeni organizacioni oblik u akcionarsko društvo, što je i učinjeno 5. aprila 2011. godine kada je i njegovo sjedište prebačeno u Podgoricu. Sve navedene promjene registrovane su istog dana u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registarskim brojem 04-0009285/002.

Dana 20. jula 2018. godine Poreska uprava - Centralni registar privrednih subjekata u Podgorica na osnovu člana 83 i 86 Zakona o privrednim društvima (Sl.list RCG. br.6/02 i Sl.list 17/07.40/11) rješavajući po prijavi za registraciju promjene oblika obavlja privredne djelatnosti Lovćen auta. nakon sprovedenog postupka restrukturiranja promjenom oblika organizovanja izdala je Rješenje broj 5-0844141/037 kojim se registruje promjena oblika obavljanja privredne djelatnosti Akcionarsko društvo Lovćen auto PIB 02830043 u Društvo sa ograničenom odgovornošću Lovćen auto. registarski broj 50844141.

Dana 27. maja 2021. godine na Skupštini Lovćen auta DOO donijeta je Odluka o povećanju osnovnog kapitala društva sa ograničenom odgovornošću Lovćen auta u ukupnom iznosu EUR 400 hiljada. Takođe, dana 29. septembra 2021. godine na Skupštini Lovćen auta DOO donijeta je Odluka o povećanju osnovnog kapitala društva sa ograničenom odgovornošću Lovćen auta u ukupnom iznosu od EUR 300 hiljada. Nakon povećanja osnivački ulog Lovćen auta iznosi EUR 12.850 hiljada. Gubitak od ulaganja u zavisna Društva od EUR 700 hiljada priznat je u okviru finansijskog rezultata od ulaganja (napomena 11). Povećanje kapitala Lovćen auta DOO registrovano je rješenjima Ministarstva finansija. Poreska uprava - Centralni registar privrednih subjekata.

16.8. Udjeli i učešća – Nacionalni biro osiguravača

U hiljadama EUR	Procenat učešća	31. decembar	
		2022.	31. decembar 2021.
Nacionalni biro osiguravača Crne Gore	16.67%	50	50
		50	50

17. KRATKOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

Kratkoročna finansijska ulaganja na dan 31.12.2022.godine odnosi se na kratkoročne depozite kod banaka u Crnoj Gori sa rokom dospjeća 1 godine. Ugovori o oročenom depozitu zaključeni su sa : Erste bankom u iznosu od 500 hiljada EUR, Lovćen bankom u iznosu od 200 hiljada EUR i Hipotekarnom bankom u iznosu od 400 hiljada EUR.

Kratkoročna finansijska ulaganja na dan 31. decembar 2022. godine odnose se Državne zapise Ministarstva finansija Crne Gore EUR 493 hiljada.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

18. KRATKOROČNA SREDSTVA

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Gotovinska sredstva	4.014	2.847
Kratkoročna potraživanja:		
- Kratkoročna potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja	3.147	3.661
- Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta	3.091	2.838
- Druga kratkoročna potraživanja iz poslova osiguranja	318	371
- Kratkoročna potraživanja iz finansiranja	560	653
- Druga kratkoročna potraživanja	539	522
	7.655	8.045
Ukupno	11.669	10.892

18.1. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Žiro račun	3.909	2.754
Devizni račun	105	93
Gotovinski ekvivalenti-depoziti	-	-
Blagajna	-	-
Ukupno	4.014	2.847

18.2. Kratkoročna potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Potraživanja po osnovu premija osiguranja	5.581	6.386
Ostala potraživanja	3	3
	5.584	6.389
Obezvredjenje vrijednosti:	(2.437)	(2.728)
	3.147	3.661

Starosna struktura dospjelih potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja sa stanjem na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine prikazana je u sljedećem pregledu:

U hiljadama EUR	% Obezvredjenja vrijednosti	31. decembar 2022.		31. decembar 2021.	
		Ukupno	Obezvredjenje vrijednosti	Ukupno	Obezvredjenje vrijednosti
Nedospjela potraživanja		1.991	-	2.087	-
od 0-90	0	819	-	1.087	-
od 91-180	25	271	68	403	101
od 181-270	50	216	108	279	140
od 271-365	75	92	69	169	127
preko 365	100	2.192	2.192	2.361	2.361
		5.581	2.437	6.386	2.728

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

18. KRATKOROČNA SREDSTVA (nastavak)

18.2. Kratkoročna potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja (nastavak)

Kretanje na obezvređenju vrijednosti potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja prikazano je u pregledu koji slijedi:

U hiljadama EUR	31. decembar	
	31. decembar 2022.	2021.
Stanje na početku godine	2.728	3.246
Promjena obezvređenje u toku godine (Napomena 9)	(100)	(296)
Otpis u toku godine	(191)	(222)
Stanje. na kraju godine	2.437	2.728

18.3. Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta

U hiljadama EUR	31. decembar	
	2022.	1. decembar 2021.
Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta iz reosiguranja - povezana lica	2.978	2.742
Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta iz reosiguranja – ostali	113	96
Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta iz saosiguranja	-	-
	3.091	2.838

18.4. Regresna potraživanja i potraživanja za uslužne štete

U hiljadama EUR	31. decembar	
	2022.	1. decembar 2021.
Regresna potraživanja	121	331
Potraživanja za uslužne štete	360	242
	481	573
Obezvređenje vrijednosti:	(163)	(202)
	318	371

18.5. Kratkoročna potraživanja iz finansiranja

U hiljadama EUR	31. decembar	
	2022.	2021.
Potraživanja od strateških partnera	339	502
Potraživanja od povezanih lica - Lovćen auto DOO. Podgorica (Napomena 25)	-	-
	339	502
Obezvređenje vrijednosti:	(86)	(142)
	253	360
Kratkoročna potraživanja za kamate	307	293
	560	653

Potraživanja od strateških partnera na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu EUR 339 hiljada (31. decembra 2021: EUR 502 hiljada) se odnose na kratkoročna sredstva preventive koja se daju strateškim partnerima – tehničkim centrima za provjeru motornih vozila u cilju preventivnog djelovanja na smanjenju broja neispravnih vozila u saobraćaju i izbjegavanje mogućih rizika. Rok vraćanja sredstava kreće se od 2 do 5 godina uz kamatnu stopu od 4.5% na godišnjem nivou. Društvo uglavnom kao sredstvo obezbjeđenja urednog vraćanja navedenih plasmana ima upisane hipoteke nad nepokretnostima strateških partnera.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

18. KRATKOROČNA SREDSTVA (nastavak)

18.6. Druga kratkoročna potraživanja

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina – finansijski lizing (tekuće dospijeće: Napomena 16.6)	136	137
Dati avansi za usluge posredovanja u prodaji osiguranja Obezbveđenje vrijednosti:	38 -	20 (41)
	<u>38</u>	<u>(21)</u>
Potraživanja po osnovu zakupa poslovnih prostorija	72	84
Potraživanja od Lovčen auta po cesijama	11	11
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	150	123
	<u>233</u>	<u>218</u>
Obezbveđenje vrijednosti:	(113)	(77)
	<u>120</u>	<u>141</u>
Potraživanja od zaposlenih	-	-
Ostala potraživanja	497	571
Ispravka potraživanja za ostala potraživanja	(252)	(306)
	<u>245</u>	<u>265</u>
	<u>539</u>	<u>522</u>

19. UDIO REOSIGURAVAČA U TEHNIČKIM REZERVAMA

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Udio reosiguranja u prenosnoj premiji	3.879	3.052
Udio reosiguranja u rezervisanim štetama	3.201	3.302
	<u>7.080</u>	<u>6.354</u>

20. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Razgraničeni troškovi sticanja osiguranja	3.156	2.863
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	78	58
	<u>3.234</u>	<u>2.921</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

21. KAPITAL

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Akcijski kapital - obične akcije	10.460	10.460
Revalorizacione rezerve	(3.092)	(733)
Prenešeni gubitak iz prethodnih godina	3.411	2.106
Dobit tekuće godine	2.262	1.305
Neto kapital	13.041	13.138

Društvo je dana 3. jula 2020. godine Komisiji za tržište kapitala podnijelo zahtjev za evidentiranje emisije akcija radi zamjene postojećih akcija u cilju promjene i izjednačavanja njihove nominalne vrijednosti – homogenizacija akcija. Komisija za tržište kapitala je dana 15. jula 2020. godine donijela Rješenje o evidentiranju emisije akcija po osnovu zamjene tako da se:

- 1.501.081 običnih akcija simbola trgovine LOVN nominalne vrijednosti: EUR 2.1314 zamjenju sa 1.501.081 običnih akcija simbol trgovine LOVH. nominalne vrednosti od EUR 5.7201 po akciji;
- 327.553 običnih akcija simbola trgovine LOVO nominalne vrijednosti: EUR 22.1661. zamjenju sa 327.533 običnih akcija simbol trgovine LOVH. nominalne vrednosti EUR od 5.7201 po akciji.

Svaka akcija daje pravo na jedan glas u Skupštini akcionara Društva.

Prema izvodu iz Centralne Depozitarne Agencije Crne Gore pregledi akcionara na dan 31. decembra 2022. godine i 31. decembra 2021. godine dati su u sljedećim tabelama:

Simbol trgovine: LOVH

U hiljadama EUR

	31. decembar 2022.		
	Broj akcija	%	Vrijednost
Triglav Int Holding d.d. Ljubljana	1.811.543	99.07	10.362
Otvoreni investicioni fond HLT Fond	8.698	0.48	50
Jugopetrol AD. Podgorica	1.953	0.11	11
Ostalo	6.440	0.34	37
	<u>1.828.634</u>	<u>100</u>	<u>10.460</u>

Simbol trgovine: LOVH

U hiljadama EUR

	31. decembar 2021.		
	Broj akcija	%	Vrijednost
Triglav Int Holding d.d. Ljubljana	1.811.543	99.07	10.362
Otvoreni investicioni fond HLT Fond	8.698	0.48	50
Jugopetrol AD. Podgorica	1.953	0.11	11
Ostalo	6.440	0.34	37
	<u>1.828.634</u>	<u>100</u>	<u>10.460</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

21. KAPITAL (nastavak)

Adekvatnost kapitala

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
I		
II OSNOVNI KAPITAL (1 + 2 + 3 + 4 - 5 - 6 - 7 - 8)	13.779	12.482
1. Akcijski kapital društva za osiguranje	10.460	10.460
2. Rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja	-	-
3. Rezerve iz dobiti	-	-
4. Prenešena dobit iz prethodnih godina	3.411	2.106
5. Otkupljene sopstvene akcije	-	-
6. Nematerijalna imovina	93	84
7. Prenešeni gubitak i gubitak tekuće godine	-	-
8. Razlika nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete	-	-
III DOPUNSKI KAPITAL (1 + 2 + 3 + 4)	-	-
1. Akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija	-	-
2. Podređeni dužnički instrumenti	-	-
3. Rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povlašćenim akcijama	-	-
4. Druge stavke	-	-
III GARANTNI KAPITAL (I+II)	13.779	12.482
IV STAVKE ODBITKA (1+2+3)	1.580	1.580
1. Udjeli u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava	1.580	1.580
2. Ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva iz tačke 1 ovog stava, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava	-	-
3. Akcije koje se ne kotiraju na organizovanim tržištima i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza	-	-
V KAPITAL (I+II-IV)	12.199	10.902

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna margine solventnosti („Sl. List CG“ br.14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Cjelokupni obračun margine solventnosti sastoji se iz obračuna na osnovu premijskog faktora i obračuna na osnovu štetnog faktora.

OBRAČUN MARGINE SOLVENTNOSTI

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Margina solventnosti (premijski metod)	5.222	5.039
Margina solventnosti (metod šteta)	3.209	3.171
Margina solventnosti 31. decembra 2022. godine	5.039	4.329
Iznos osnovnog kapitala propisan Zakonom	3.000	3.000
Propisana margina solventnosti (najveći iznos od prethodna tri)	5.222	5.039

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

21. KAPITAL (nastavak)

Izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju („Sl. List CG“ br.45/12. 06/13. 55/16) propisano je da akcijski kapital društva za osiguranje koje obavlja sve zakonom propisane poslove neživotnih osiguranja ne može biti manji od EUR 3.000 hiljade.

UTVRĐIVANJE ADEKVATNOSTI KAPITALA

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Garantni kapital	12.038	12.482
1/3 Margina solventnosti	1.741	1.679
Minimalni akcijski kapital	3.000	3.000

Društvo za osiguranje dužno je da kapital održava najmanje u visini margine solventnosti. Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti. Društvo za osiguranje dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju.

Tehničke rezerve Društva sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine su 110.99% pokrivene sredstvima dozvoljenih ulaganja, čime Društvo ispunjava minimalno propisane zahtjeve kada su deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi u pitanju na navedeni datum.

U skladu sa navedenim, Društvo na dan 31. decembra 2022. godine je kapitalski adekvatno.

22. REZERVISANJA

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Bruto tehničke rezerve:		
- Bruto prenosne premije	17.348	14.843
- Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	8.689	8.339
- Bruto rezervisanja za nastale i neprijavljene štete	7.196	7.271
- Bruto rezervisanja za troškove likvidacije šteta	1.145	1.191
	17.030	16.801
- Bruto rezervisanja za izravnjanje rizika	11	7
- Bruto ostala druga osiguravajuća tehnička rezervisanja	532	534
	34.921	32.185
Ostala rezervisanja:		
- Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine	842	837
- Rezervisanja za sudske sporove (napomena 26c)	140	154
- Ostala rezervisanja	136	82
	1.118	1.073
	36.039	33.258

22.1. Bruto prenosne premije

Promjene na prenosnim premijama osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Stanje 1. januara	14.843	13.054
Promjena na prenosnim premijama	2.505	1.789
Stanje. 31. decembra	17.348	14.843

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

22. REZERVISANJA (nastavak)

22.2. Bruto rezervisane štete

Promjene na rezervisanim štetama osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

U hiljadama EUR	31. decembar	31. decembar 2021.
	2022.	
Stanje 1. januara	16.801	15.195
Rezervisanja u toku perioda	229	1.606
Stanje 31. decembra	17.030	16.801

22.3. Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine

Promjene na rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

U hiljadama EUR	31. decembar	31. decembar 2021.
	2022.	
Stanje 1. januara	837	813
Rezervisanja u toku perioda	5	24
Stanje 31. decembra	842	837

Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade, godišnje odmone i otpremnine u iznosu EUR 837 hiljade sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine izvršena su na osnovu sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova i jubilarnih nagrada. Prema kolektivnom ugovoru Društvo isplaćuje otpremninu nakon ispunjavanja uslova za odlazak u penziju u visini od 6 prosječnih plata ostvarenih u Društvu.

Sadašnja vrijednost očekivanih budućih isplata otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova utvrđena je od strane ovlaštenog aktuara sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine u skladu sa pravilima aktuarske matematike. Tehničke osnove korišćene za obračunavanje sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata uključuju primjenu:

- a) fluktuacija zaposlenih 2.00% (31. decembra 2021.: 2.12%);
- b) godišnje kamatne stope od 1.5% za diskontovanje očekivanih budućih isplata zaposlenima (31. decembra 2021.: 1.5%).

23. KRATKOROČNE OBAVEZE

U hiljadama EUR	31. decembar	31. decembar
	2022.	2021.
Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja	152	175
Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja	2.236	2.088
Kratkoročne obaveza za udjele u naknadama šteta	1.350	1.322
Druge kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja	2.165	1.619
	5.903	5.204

Druge kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu od EUR 2.165 hiljadu obuhvataju kratkoročni dio obaveza nastalih prilikom primjene MSFI 16 u iznosu od EUR 159 hiljada.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

24. DUGOROČNE OBAVEZE IZ FINANSIRANJA I POSLOVANJA

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Obaveze prema matičnom društvu	-	1.019
Druge finansijske obaveze	340	306
Obaveze za odloženi porez	655	481
	<u>995</u>	<u>1.806</u>

Društvo je zaključilo Ugovor o zajmu sa Zavarovalnicom Triglav 24. decembra 2014. godine. Navedenim Ugovorom odobren je zajam u maksimalnom iznosu od EUR 11.000 hiljada na period od 5 godina, odnosno do 31. decembra 2021. godine. Društvo je 10. jula 2020. godine zaključilo Aneks Ugovora o zajmu kojim je utvrđena kamatna stopa na iznos iskorišćenog zajma od 3.25 % i rok dospelja zajma 31. decembra 2024. godine. Društvo je u toku 2022. godine izvršilo povrat ukupne preostale obaveze za kredit Zavarovalnici Triglav u iznosu od EUR 1.019 hiljada.

Druge finansijske obaveze sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu od EUR 341 odnose se na dugoročni dio obaveze za zakupe nastale primjenom MSFI 16.

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Pri sastavljanju ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i operativne odluke drugog lica. Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmjerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Povezana pravna lica mogu ulaziti u transakcije, koje možda nepovezana lica ne bi vršila i transakcije sa povezanim pravnim licima mogu se obavljati pod drugačijim uslovima i u drugačijim iznosima u odnosu na iste transakcije sa nepovezanim pravnim licima.

Priroda odnosa između onih povezanih lica sa kojima je Društvo ušlo u transakcije većeg obima ili sa njima ima značajnija neizmirena salda na dan 31. decembra 2022. godine je prikazana u tabeli niže. Transakcije sa povezanim pravnim licima su izvršene tokom redovnog toka poslovanja ili pod normalnim tržišnim uslovima.

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan i za godinu završenu 31. decembra 2022. godine i 31. decembra 2021. godine su prikazane kao što slijedi:

a) Salda na računima sa povezanim pravnim licima

U hiljadama EUR		31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Obaveze	Naziv povezanog lica		
Obaveze za premiju reosiguranja	Zavarovalnica "Triglav" DD Ljubljana	543	438
Obaveze za premiju reosiguranja	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD Ljubljana	1.515	1.555
Obaveze za štete re	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD Ljubljana	1.349	1.322
Ostale obaveze-kredit	Zavarovalnica "Triglav" DD Ljubljana	-	1.019
Obaveze po osnovu zakupa	Lovčen - životna osiguranja AD. Podgorica	-	-
Udio reosiguravača u prenosnoj premiji	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD Ljubljana	247	298
Udio reosiguravača u rezervisanim štetama	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD Ljubljana	1.585	1.408
Ostale obaveze	Triglav osiguranje Beograd	40	16
Obaveze za uslužne štete	Triglav osiguranje Sarajevo	13	28
Ostale obaveze	Lovčen auto doo	17	19
Obaveze za uslužne štete	Triglav osiguranje Zagreb	-	1
		<u>5.309</u>	<u>6.104</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

a) Salda na računima sa povezanim pravnim licima (nastavak)

U hiljadama EUR

Potraživanja	Naziv povezanog lica	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Potraživanja po osnovu učešća u nastalim štetama iz reosiguranja	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD Ljubljana	2.943	2.954
Potraživanja po osnovu učešća u nastalim štetama iz reosiguranja	Zavarovalnica "Triglav" DD Ljubljana	35	(212)
Potraživanja za zakup	Lovčen auto AD	26	41
Potraživanja po preuzetim cesijama	Lovčen auto AD	11	19
Ostala potraživanja	Triglav osiguranje Banja Luka	-	3
		<u>3.015</u>	<u>2.805</u>

b) Transakcije sa povezanim pravnim licima

U hiljadama EUR

Prihodi	Naziv povezanog lica	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Prihodi po osnovu učešća u likvidiranim štetama	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	1.983	357
Prihodi po osnovu učešća u likvidiranim štetama	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD Ljubljana	1.919	1.743
Prihodi od provizija po ugovoru o reosiguranju	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	475	452
Prihodi od provizija po ugovoru o reosiguranju	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD Ljubljana	1.410	1.218
Prihodi po osnovu zakupa	Lovčen auto DOO. Podgorica	56	73
Prihodi od kamate	Lovčen auto DOO. Podgorica	-	2
Ostali prihodi	Lovčen – životna osiguranja AD. Podgorica	7	7
Ostali prihodi	Triglav osigurnje Banja Luka	7	8
Ostali prihodi	Triglav osiguranje Beograd	1	5
Promjena udjela u rezervisanim štetama	Pozavarovalnica „Triglav“ RE DD Ljubljana	191	1.210
Promjena udjela u prenosnoj premiji	Pozavarovalnica „Triglav“ RE DD Ljubljana	50	310
Ostali prihodi	Triglav osiguranje Zagreb	-	-
		<u>6.099</u>	<u>5.385</u>
Rashodi	Naziv povezanog lica	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Rashodi preventive	Lovčen auto doo. Podgorica	100	31
Rashodi reklame	Lovčen auto doo. Podgorica	435	-
Rashodi premija reosiguranja	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	5.110	5.260
Rashodi premija reosiguranja	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD Ljubljana	3.801	3.585
Rashodi po osnovu raznih troškova	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	39	74
Rashodi po osnovu raznih troškova	Triglav osiguranje Beograd	11	9
Rashodi po osnovu raznih troškova	Triglav osiguranje Zagreb	1	4
Rashodi po osnovu raznih troškova	Triglav osiguranje Sarajevo	9	8
		<u>9.506</u>	<u>8.971</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

c) Transakcije sa povezanim fizičkim licima

Područje transakcija	Položaj povezanog lica	Iznos u hiljadama EUR
Potraživanja		
Potraživanja po osnovu premije osiguranja	Zaposleni	5
Stambeni kredit	Zaposleni	13
Potraživanja po osnovu stana u Nikšiću	Zaposleni	10
		<u>28</u>
Rashodi		
Troškovi (sl. Putovanja, dnevnice, pomoć, sponzorstva, stručno usavršavanje, jubilarne nagrade)	Zaposleni	52
		<u>80</u>

d) Naknade rukovodstvu

Bruto zarade isplaćene ključnom rukovodstvu za njihove usluge pružene tokom 2022. godine iznose EUR 850 hiljade (2021.: EUR 825 hiljade).

26. POTENCIJALNE OBAVEZE I RIZICI POSLOVANJA

a) Oporezivanje

Poreski sistem Crne Gore je u procesu kontinuirane revizije i izmjena. Međutim, još uvijek postoje različita tumačenja poreskih propisa. U različitim okolnostima poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima.

b) Polise osiguranja

Društvo posjeduje polise osiguranja imovine poslovanja i zaposlenih u pogledu rizika koji se mogu osigurati.

c) Sudski sporovi

Društvo sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine. vodi sudske sporove u kojima se javlja kao tužilac i tuženi.

Po procjeni rukovodstva, ukupna vrijednost sudskih sporova, bez procijenjenih efekata zateznih kamata u kojima je Društvo tužena strana iznosi EUR 140 hiljada. Društvo je sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine izvršilo rezervisanje u iznosu EUR 140 hiljada (napomena 22) za sudske sporove za koje postoji velika vjerovatnoća da Društvo može biti izloženo potencijalno materijalno značajnim gubicima po osnovu razrješenja tih sporova.

d) Konflikt u Ukrajini

Vojna dejstva koja su u toku u Ukrajini i sankcije s tim u vezi usmjerene protiv Ruske Federacije utiču na privredu u Evropi i svijetu. Društvo nema nikakvu značajnu izloženost prema Ukrajini, Rusiji i Bjelorusiji. Međutim, uticaj na opštu ekonomsku situaciju može zahtijevati revidiranje određenih pretpostavki i procjena. U ovoj fazi rukovodstvo nije u mogućnosti da pouzdano procijeni uticaj jer se novi događaji odvijaju iz dana u dan. Vojna dejstva koja se odvijaju u Ukrajini, kao i sankcije usmjerene protiv Ruske Federacije, imaju uticaja na cjelokupnu ekonomiju Evrope i svijeta. Teško je procijeniti buduću uticaj ratnih dešavanja na opštu ekonomsku situaciju, koja možda može zahtijevati revidiranje određenih pretpostavki i procjena Društva.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

27. IZVJEŠTAJ AKTUARA

Aktuar Društva je gospođa Jelena Boljević.

Ovlašćeni aktuar je u svom Izvještaju za neživotna osiguranja na dan 31. decembra 2022. godine izrazio pozitivno mišljenje.

1. Društvo na dan 31. decembra 2022. godine ispunjava uslove adekvatnosti kapitala. Obračunata margina solventnosti iznosi EUR 5.222 hiljada a Društvo raspolaže kapitalom u visini od EUR 12.199 hiljada što znači da ima dovoljno kapitala sa aspekta obezbjeđenja sigurnosti i stabilnosti. Garantni kapital na dan 31. decembra 2022. je EUR 13.779 hiljada. dok je 1/3 margine solventnosti EUR 1.741 hiljada a akcijski kapital Društva u skladu sa članom 21 Zakona o osiguranju je EUR 3.000 hiljada.
2. Društvo je tokom 2022. godine obezbjedilo visoku likvidnost u izvršavanju svojih obaveza. Koeficijent likvidnosti je obračunavan u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja i praćenja likvidnosti društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje.
3. Obračun prenosne premije napravljen je u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja prenosnih premija.
4. Društvo je za obračun rezervacija za nastale neprijavljene štete (IBNR), na 31. decembar 2022. godine koristilo kumulativnu CL metodu za vrste: osiguranje od posledica nezgode (vrsta 01) i osiguranje motornih vozila (vrsta 03) a kombinaciju CL i BF metode za vrstu osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila (vrsta 10). Za ostale vrste korišćena je metoda kvote šteta. Prilikom obračuna za vrstu osiguranje motornih vozila i osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila izvršena je valorizacija trouglova za prethodnu inflaciju a za projekcije je aplicirana procjena buduće inflacije. Primjenom ovih metoda smatram da je postignuta najveća stabilnost izračuna i praćenja zahtjeva. Dodatno, napravljen je obračun za nedovoljno rezervisane štete tj. IBNER koji predstavlja sastavni dio ukupnog IBNR. Ukupno, IBNR rezervacije iznose EUR 7.196 hiljada. Mišljenja sam da Društvo ima formirane rezervacije za nastale a neprijavljene štete koje će biti sa velikom vjerovatnoćom dovoljne i neće ići na teret budućih rezultata. Društvo je formiralo RBNS u iznosu od EUR 8.689 hiljada i troškove za rezervisane štete u iznosu od EUR 1.145 hiljada. Na taj način formirane su ukupne rezervisane štete u iznosu od EUR 17.030 hiljada. Sve rezervisane štete formirane su u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete. Učešće ukupnih rezervisanih šteta (za nastale prijavljene, nastale neprijavljene i rezerve za troškove vezane za rešavanje i isplatu šteta) u ukupnim tehničkim rezervama iznosi 48,77%. Smatram da Društvo ima dovoljno i adekvatno rezervisane štete na dan 31. decembar 2022. godine
5. Na dan 31. decembra 2021. godine formirane su rezerve za izravnjanje rizika za vrstu osiguranje kredita u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za izravnjanje rizika.
6. Društvo je napravilo test adekvatnosti dovoljnosti prenosne premije po vrstama osiguranja na dan 31. decembra 2022. godine i na osnovu rezultata testa formirane su rezervacije za neistekle rizike u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za neistekle rizike. Na dan 31. decembra 2022. godine formirane su ostale rezervacije za bonuse i popuste i druge tehničke rezerve po osnovu ugovora koje karakteriše učešće u dobiti u zavisnosti od ostvarenog tehničkog rezultata i ostvarene premije. Formirane rezervacije su u skladu sa Zakonom o osiguranju, aktuarskom strukom i strukom osiguranja.
7. Društvo, po Pravilniku o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje ima dovoljno ulaganja. Na dan 31. decembra 2022. godine Društvo ima 10,99% preko pokrivenost bruto tehničkih rezervi ulaganjima što nominalno iznosi EUR 3.839 hiljada.
8. Raspoređivanje bruto fakturisane premije izvršeno je u skladu sa internim Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka. Društvo je ostvarilo troškove sprovođenja osiguranja u iznosu EUR 8.223 hiljada Obračunati režijski dodatak je EUR 10.110 hiljada što čini 28,08% ukupno ostvarene premije. Društvo kontinuirano prati tehničke rezultate po vrstama osiguranja, kvote šteta i kvote troškova na bruto i na neto osnovi i prati njihovo kretanje u cilju adekvatne kontrole postavljenih tarifnih sistema. Društvo je na dan 31. decembar 2022. godine ostvarilo i bruto i neto kombinovani količnik ispod 1. Na osnovu prethodno navedenog, smatram da Društvo raspolaže sredstvima za uredno pokriće obaveza po osnovu isplate šteta i ugovorenih iznosa po osnovu ugovora o osiguranju.
9. Društvo je u 2022. godini obavljalo poslove osiguranja za koja ima dozvolu i za koja je registrovano i u sprovođenju osiguranja primjenjivalo usvojene Uslove i Tarife. Sve izmjene i dopune postojećih. kao i novi Uslovi i Tarife usvojeni su uz mišljenje ovlašćenog aktuara.

27. IZVJEŠTAJ AKTUARA (nastavak)

10. Prilikom određivanja maksimalnih samoprdržaja Društvo je sagledalo svoje finansijske i tehničke kapacitete. Mišljenja sam da su visine samoprdržaja u skladu sa kapitalnom snagom i kapacitetima za apsorpciju rizika. Društvo je formiralo maksimalne samoprdržaje u skladu sa Zakonom i pravilima aktuarske struke i struke osiguranja.
11. Društvo je sprovodilo politiku reosiguranja i saosiguranja u skladu sa Zakonom o osiguranju i obezbijedilo je reosiguranje viškova rizika preko visine maksimalnog samoprdržaja, u skladu sa pravilima aktuarske struke.
12. Društvo je u 2022. godini primjenjivalo Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja regresa

Na osnovu svega prethodno navedenog, u skladu sa odredbama Pravilnika o sadržaju mišljenja ovlašćenog aktuara, mišljenje na finansijski izvještaj Društva za poslovnu 2022. godinu je pozitivno.

28. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Rukovodstvo Društva smatra da nema značajnih uskladih događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi uticali na pojedinačne finansijske izvještaje za 2022. godinu.

Bez obzira što je i dalje prisutna pandemija COVIDA 19, kao i neizvjesnost njenog trajanja, posledica po ovom osnovu na poslovanje Društva tokom 2022.godine nije bilo, što se ne očekuje ni tokom 2023. godine.

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja Društvo osim navedenih neuskldivih događaja, nije identifikovalo druge koji bi zahtijevali dodatno objelodanjivanje.

Podgorica, 15. mart 2022. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje „Lovćen“ Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

(Dijana Milatović, ovlašćeni računovođa)

Glavni izvršni direktor

(Matjaž Božič)

Izvršni direktor

(Stanko Mugoša)

Lovćen osiguranje AD, Podgorica

Slobode 13 A, 81000 Podgorica, Crna Gora

T: 020 404 410
F: 020 665 281
E: info@lo.co.me
W: www.lo.co.me

lovćen

**IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA
LOVĆEN OSIGURANJA AD PODGORICA
ZA 2022. GODINU**

KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI

Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen“ Podgorica sa sjedištem u Podgorici. ulica Slobode 13a (u daljem tekstu: Društvo). osnovano je krajem 1978. godine pod nazivom Zajednica osiguranja imovine i lica „Lovćen“ Titograd. Sadašnji naziv „Lovćen“ A.D.. Podgorica Društvo je dobilo 1997. godine.

U skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima („Sl. list RCG“ br. 6/02, 17/2007, 80/2008, 36/2011, 065/20, 146/21.). 25. jula 2002. godine izvršeno je ažuriranje registracije u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0000159/001.

U sastavu Društva. kao njegovi organizacioni djelovi. funkcioniše osam (8) podružnica sa sjedištima u: Podgorici, Kotoru, Baru, Budvi, Beranama, Nikšiću, Bijelom Polju i Pljevljima, kao i poslovnice u manjim mjestima Crne Gore.

Društvo je registrovano kao emitent kod Komisije za tržište kapitala Crne Gore. Rješenjem br. 02/3-817/2-01 od 19. aprila 2001. godine. Društvo je član Centralno Klirinško Depozitarnog Društva AD po Odluci broj 305/1 od 1. jula 2002. godine kod koje se vode dematerijalizovane hartije od vrijednosti.

Saglasno odredbama Zakona o osiguranju („Službeni list Republike Crne Gore“ br. 078/06 od 22.12.2006, 019/07 od 02.04.2007. Službeni list Crne Gore“,br. 053/09 od 07.08.2009, 073/10 od 10.12.2010, 040/11 od 08.08.2011. 045/12 od 17.08.2012, 006/13 od 31.01.2013, 055/16 od 17.08.2016, 146/21 od 31.12.2021.godine) i Statuta. Društvo je registrovano za obavljanje slijedećih djelatnosti:

- obavljanje svih poslova osiguranja imovine (obavezna osiguranja i ostala imovinska osiguranja i nezgode). koji obuhvataju:
 - zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju imovine.
 - zaključivanje i izvršavanje ugovora o saosiguranju.
 - preuzimanje mjera za sprečavanje i suzbijanje rizika koji ugrožavaju osiguranu imovinu i lica.
- obavljanje poslova pružanja drugih usluga u osiguranju koji obuhvataju:
 - poslove posredovanja i zastupanja u osiguranju.
 - snimanje rizika.
 - snimanje i procjenu štete.
 - pružanje intelektualnih i tehničkih usluga u vezi sa poslovima osiguranja.

U skladu sa Rješenjem o izdavanju dozvole za obavljanje poslova osiguranja broj 03-1115/3-10 od 7. aprila 2011. godine. Agencija za nadzor osiguranja je izdala dozvolu za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja Društvu propisanih članom 9. stav 1 tačke 5 do 23 Zakona o osiguranju.

Društvo je član Triglav grupe koja se bavi pružanjem usluga osiguranja i finansijskim uslugama na prostoru jugoistočne Evrope, odnosno u Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Srbiji i Sjevernoj Makedoniji. Članice ove grupe u Crnoj Gori su pored Društva, Društvo za osiguranje „Lovćen-životna osiguranja“ A.D.. Podgorica i Lovćen auto doo Podgorica.

Društvo posjeduje i sprovodi Sistem upravljanja kvalitetom. koji je usaglašen sa zahtjevima standarda BS EN ISO 9001: 2015 za oblast „Pružanje usluga u osiguranju“ o čemu posjeduje sertifikat br: FS 59645 od 19. jula 2021. godine. Prvi put je registrovan u junu 2001. godine a kontinuirano se bavi Sistemom kvaliteta od 2000. godine. Na zadnjoj eksternoj provjeri koju je sproveo BSI iz Londona, u julu 2021. godine sertifikat je potvrđen. Sertifikat ističe 18.07.2024.godine.

Na dan 31. decembra 2022. godine. Društvo je imalo 253 zaposlenih radnika (31. decembra 2021: 259 zaposlenih). raznih stručnih profila.

2. ISTINIT PRIKAZ RAZVOJA I ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA

Analiza finansijskog položaja i rezultata poslovanja

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja pojedinačne i konsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa Zakona o računovodstvu („Sl. list CG”, br145/21 i 152/22), odnosno na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda (u daljem tekstu: MRS) u Crnoj Gori („Sl. list CG”. br. 69/02). Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (u daljem tekstu: MSFI) primjenjuju se za finansijske izvještaje koji obuhvataju period koji počinje sa 1. januarom 2003. godine.

Takođe. Društvo ima obavezu da svoje poslovanje obavlja u skladu sa Zakonom o osiguranju („Službeni list Republike Crne Gore”. br. 078/06. 019/07. „Službeni list Crne Gore”, br. 053/09, 073/10,040/11, 045/12, 006/13,055/16, 146/21.). regulativom propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore i ostalom važećom regulativom Crne Gore.

Pojedinačni finansijski izvještaji su prikazani u formatu propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koji u pojedinim djelovima odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Međunaordni računovodstveni standard „MRS“ 1 – „Prezentacija finansijskih izvještaja“. Pored toga. navedeni pojedinačni finansijski izvještaji ne uključuju sva objelodanjanja koja se zahtijevaju u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja „MSFI“ 4 – „Ugovori o osiguranju“.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, samo MRS i MSFI zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevodi su objavljeni za dio MRS koji su u primjeni od 1. januara 2009. godine, odnosno dio MSFI u primjeni od 1. januara 2013. godine, a koji obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Dodatno, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja. Takođe, izmjene i poboljšanja MRS-a nakon 1. januara 2009. godine, odnosno MSFI-a nakon 1. januara 2013. godine nisu prevedeni niti objavljeni u potpunosti.

Naime, od 1. januara 2017. godine u Crnoj Gori su prevedeni i u primjeni Međunarodni standardi revizije (MrevS), izdanje 2016-2017. MrevS iz grupe 700/800 su u primjeni od 2019. godine. Dodatno, od 1. januara 2021. godine u Crnoj Gori su prevedeni i u zvaničnoj primjeni sledeći Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI): MSFI 16 Lizing i MSFI 14- Regulisana vremenska razgraničenja. Takođe, od 1. januara 2021. godine u Crnoj Gori su prevedeni i u primjeni IFRIC 22- Transakcije u stranim valutama i avansna plaćanja.

Od 1. januara 2024. godine u Crnoj Gori će biti u zvaničnoj primjeni Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI): MSFI 9 Finansijski instrumenti i MSFI 15- Prihodi od ugovora sa kupcima. – Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore koji je po Uredbi Vlade Crne Gore nadležan za poslove računovodstva i revizije u Crnoj Gori, objavio je u vezi primjene MSFI 17 kao i MSFI 9 za osiguravajuća društva sljedeće obavještenje: da će MSFI 17- Ugovor o osiguranju, u Crnoj Gori stupiti na snagu 01.01.2026. godine. Za obveznike standarda MSFI 17, odlaže se primjena MSFI 9-Finansijski instrumenti, do početka primjene MSFI 17, dok će za ostale obveznike ovog standarda, stupiti na snagu 01.01.2024.godine. Ranija primjena MSFI i MRS čija se zvanična primjena odlaže u Crnoj Gori je dozvoljena.

U 2019. godini. Društvo je prvi put primijenilo MSFI 16 (izdat od strane Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe „IASB“ u januaru 2016. godine) koji je primjenjiv za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine.

MSFI 16 uvodi nove ili izmijenjene zahtjeve u vezi sa računovodstvenim tretmanom zakupa. Ovaj standard uvodi značajne promjene u računovodstvenom tretmanu kod zakupaca uklanjanjem razlike između operativnog i finansijskog lizinga i zahtijeva priznavanje prava na korišćenje imovine i obaveze za zakup na početku svih zakupa.

osim kratkoročnih zakupa i zakupa imovine male vrijednosti. Nasuprot računovodstvenom tretmanu kod zakupaca. zahtjevi za računovodstvenim tretmanom kod zakupodavaca su ostali većinom nepromijenjeni.

Datum inicijalne primjene MSFI 16 je 1. januar 2019. godine. Društvo je primijenilo MSFI 16 koristeći modificovani način primjene koji:

- zahtijeva da Društvo prizna kumulativni efekat inicijalne primjene MSFI 16 kroz prilagođavanje početnog stanja neraspoređene dobiti na dan inicijalne primjene.
- ne dozvoljava korekciju uporednih perioda. koji nastavljaju da se prezentuju prema MRS 17 i IFRIC 4.

Društvo je iskoristilo praktičnu olakšicu dostupnu prilikom prelaska na MSFI 16 da ne vrši ponovno razmatranje da li neki sporazum predstavlja ugovor o zakupu ili sadrži elemente zakupa. Prema tome. definicija zakupa u skladu sa MRS 17 i IFRIC 4 nastaviće se primjenjivati za zakupe zaključene ili promijenjene prije 1. januara 2019. godine.

Promjena u definiciji zakupa uglavnom se odnosi na princip kontrole. MSFI 16 određuje da li ugovor sadrži elemente zakupa na osnovu prava zakupca na kontrolu identifikovane imovine za određeni period u zamjenu za naknadu.

Društvo primjenjuje definiciju zakupa i povezana uputstva utvrđena u MSFI 16 na sve ugovore o zakupu koji su važeći 1. januara 2019. godine (bilo da je u svojstvu zakupodavca ili zakupca u predmetnim ugovorima o zakupu). U pripremi za inicijalnu primjenu MSFI 16. Društvo je sproveo projekat implementacije. Projekat je pokazao da nova definicija MSFI 16 neće značajno promijeniti opseg ugovora koji zadovoljavaju definiciju zakupa za Društvo.

Društvo priznaje imovinu s pravom korišćenja i obavezu po osnovu zakupa u bilansu stanja, inicijalno odmjerenu po sadašnjoj vrijednosti budućih plaćanja zakupa, s tim što imovinu s pravom korišćenja koriguje za iznos obaveza za zakup ili pretplata u skladu sa MSFI 16 – priznaje amortizaciju imovine s pravom korišćenja i kamatu na obaveze po osnovu zakupa u bilansu uspjeha.

Za kratkoročne zakupe (rok zakupa do 12 mjeseci ili manje) i zakupe kod kojih je imovina pod zakupom male vrijednosti, Društvo je odabralo da prepozna trošak zakupa na linearnoj osnovi kako dozvoljava MSFI 16. Ovi troškovi prikazani su kao troškovi amortizacije koji su razvrstani u okviru funkcionalnih grupa troškova u bilansu uspjeha.

Društvo je koristilo olakšicu predviđenu MSFI 16 po kojoj nije izvršilo priznavanje imovine s pravom korišćenja za ugovore o zakupu kod kojih se rok zakupa završava u narednih 12 mjeseci od dana inicijalne primjene.

Inkrementalna kamatna stopa koja je korišćena u obračunu sadašnje vrijednosti obaveza za zakupe je 5.47% za kratkoročne ugovore i 10.22% za dugoročne ugovore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro (EUR). Sve iskazane numeričke vrijednosti predstavljene su u hiljadama (EUR 000), osim ukoliko je drugačije navedeno.

Bilans uspjeha u periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine

(u hiljadama EUR)	Tekuća 2022. godina	Prethodna 2021. godina
Obračunate bruto premije osiguranja	36.008	33.949
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja	(11.180)	(10.875)
Promjene bruto prenosnih premija	(2.504)	(1.788)
Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio	827	779
Prihod od premije osiguranja i saosiguranja	23.151	22.065
Neto prihodi od ostalih usluga	679	818
POSLOVNI PRIHODI	23.830	22.883
Obračunate bruto naknade šteta	(16.819)	(15.639)
Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja	342	648
Umanjenje za udio saosiguravača, reosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta	3.983	2.120
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	(349)	(2.150)
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio	(102)	1.328
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete	75	408
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta	45	136
Rashodi naknada šteta	(12.825)	(13.149)
Promjena drugih tehničkih rezervisanja	(2)	(270)
Promjene neto tehničkih rezervisanja	(2)	(270)
Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja	(992)	(733)
POSLOVNI RASHODI	(13.819)	(14.152)
DOBITAK - BRUTO POSLOVNI REZULTAT	10.011	8.731
Troškovi sticanja osiguranja	(7.072)	(6.502)
Promjene u razgraničenim troškovima sticanja osiguranja	293	264
Amortizacija	(182)	(184)
Troškovi rada	(2.157)	(2.038)
Materijalni troškovi	(68)	(47)
Ostali troškovi usluga	(482)	(413)
Drugi troškovi	(189)	(195)
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	1.634	1.686
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	(8.223)	(7.429)
DOBITAK - NETO POSLOVNI REZULTAT	1.788	1.302
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi	915	887
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi	(77)	(176)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi	838	711
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	296	336
Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	(81)	(773)
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	215	(437)
FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA	1.053	274
DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	2.841	1.576
POREZ NA DOBIT	(393)	(224)
RASHOD/PRIHOD NA IME ODLOŽENOG POREZA	(186)	(47)
NETO DOBIT ZA POSLOVNU GODINU	2.262	1.305
ZARADA PO AKCIJI U EUR	1.2370	0.7136

Bilans stanja na dan 31. decembra 2022. godine

(u hiljadama EUR)

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
AKTIVA		
Nematerijalna imovina	93	84
Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	4.931	5.308
Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi	24.127	25.210
Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva	1.581	1.580
Dugoročna finansijska ulaganja	25.708	26.790
Kratkoročna finansijska ulaganja	3.395	1.100
Gotovinska sredstva	4.014	2.847
Kratkoročna potraživanja	7.655	8.045
Kratkoročna sredstva	11.669	10.892
Udio reosiguravača u tehničkim rezervama	7.080	6.354
Aktivna vremenska razgraničenja	3.234	2.921
Odložena poreska sredstva	422	85
Ukupna aktiva	56.532	53.534
PASIVA		
Osnovni kapital	10.460	10.460
- Akcijski kapital - obične akcije	10.460	10.460
Revalorizacione rezerve	(3.092)	(733)
Prenešena i neraspoređena dobit/(gubitak)	5.673	3.411
- Prenešeni gubitak iz prethodnih godina	3.411	2.106
- Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine	2.262	1.305
Rezerve	2.582	2.679
Bruto tehničke rezerve	34.921	32.185
Ostala rezervisanja	1.118	1.073
Rezervisanja	36.039	33.258
Kratkoročne obaveze	5.904	5.204
Obaveze prema matičnom društvu	-	1.019
Druge finansijske obaveze	340	306
Obaveze za odloženi porez	655	481
Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja	995	1.806
Pasivna vremenska razgraničenja	552	127
Ukupna pasiva	56.532	53.534

Pokazatelji poslovanja

Pokazatelj	Tekuća 2022. godina	Prethodna 2021. godina
Bruto troškovni količnik	31,7%	31.5 %
Rashodni količnik	36,3%	33.9 %
Štetni količnik	55,8%	60.35 %
Kombinovani količnik	92,2%	94.2 %

2.2 Informacija o članovima upravnih i nadzornih tijela

Izvršni direktor Društva Lovćen osiguranje AD je Matjaž Božič.

Članovi Odbora direktora Društva na dan 31. decembra 2022.godine su:

Tedo Đekanović, predsjednik.
Tomaž Žust, potpredsjednik.
Mateja Geržina, član.
Alenka Vrhovnik Težak, nezavisni član.
Marjeta Gorinšek, nezavisni član.

Članovi Revizorskog odbora direktora Društva na dan 31. decembra 2022.godine su:

Gregor Raičić, predsjednik
Tomaž Žust,
Miha Vittori,
Jana Polda,
Rajko Stanković.

3. INFORMACIJE O ULAGANJIMA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Životna sredina je prostor, odnosno prirodno okruženje, vazduh, zemljište, voda i more, biljni i životinjski svijet, pojave i djelovanja: klima, jonizujuća i nejonizujuća zračenja, buka i vibracije, kao i okruženje koje je stvorio čovjek: gradovi i druga naselja, kulturno-istorijska baština, infrastrukturni, industrijski i drugi objekti.

Kao društveno odgovorno preduzeće, a u skladu sa djelatnošću koje Društvo obavlja, sve aktivnosti planiramo i sprovodimo na način da: prouzrokuju najmanju moguću promjenu u životnoj sredini, odnosno da predstavljaju najmanji mogući rizik po životnu sredinu i zdravlje ljudi, smanjimo opterećenje prostora i potrošnje sirovina i energije u izgradnji, kao i u proizvodnji, distribuciji i upotrebi.

Kada nije sigurno kakve posljedice može prouzrokovati eventualni zahvat, sprovodimo sve raspoložive procedure za ocjenu očekivanih uticaja i odgovarajuće mjere, kako bi se izbjegle negativne posljedice po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Lovćen osiguranje AD Podgorica, kao društveno odgovorno preduzeće, vodi svoju politiku svjesno i angažovano, u skladu sa Zakonom o životnoj sredini ("Službeni list Crne Gore", br. 052/16 od 09.08.2016, 073/19 od 27.12.2019, 073/19 od 27.12.2019.).

Društvo je tokom izvještajnog perioda imenovalo Koordinatora za održivost čiji su zadaci da obezbijedi usagašenost sa zakonodavnim okvirom EU u oblasti održivosti; uključivanje faktora održivosti u sva ključna područja rada; mjerenje, praćenje i upravljanje ključnim indikatorima održivosti; postizanje strateških ciljeva u oblasti održivosti; standardizacija ulaznih podataka za izračun ugljeničnog otiska na nivou Grupe .

Društvo ima zaključen ugovor sa preduzećem za sanitarnu i ekološku zaštitu Hemosan doo Bar za usluge reciklaže elektronsko-električnog materijala odnosno otpada. Tokom 2022.godine , preko ovog preduzeća reciklirano je 202 kg rashodovane kompjuterske opreme.

Lovćen osiguranje AD ispunjava sve obaveze koje za privredna društva propisuje Zakon o zaštiti i spašavanju ("Službeni list Crne Gore", br. 013/07 od 18.12.2007, 005/08 od 23.01.2008, 086/09 od 25.12.2009, 032/11 od 01.07.2011, 054/16 od 15.08.2016, 146/21 od 31.12.2021, 003/23 od 10.01.2023.) što znači da posjeduje svu

neophodnu dokumentaciju, elaborate, pravilnike, uvjerenja, koje izrađuje i vodi ovlaštena firma Institut Sigurnost doo Podgorica, specijalizovana za obavljanje poslova iz zaštite od požara, a Društvo u svim poslovnim jedinicama ima instaliranu protivpožarnu opremu.

Lovćen osiguranje AD ispunjava i sve obaveze koje za privredna društva propisuje Zakon o zaštiti i zdravlju na radu ("Službeni list Crne Gore", br.034/14 od 08.08.2014, 044/18 od 06.07.2018). i u saradnji sa ovlaštenom kompanijom Institut Sigurnost. doo Podgorica, preduzima potrebne aktivnosti iz oblasti zaštite na radu zaposlenih.

4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Vođeni misijom, stvaranja sigurnije budućnosti, nastavićemo trend stabilnog i profitabilnog poslovanja uz stručne i motivisane zaposlene, pružanjem jedinstvene usluge. Kompanija posluje u duhu dinamičkog strateškog razmišljanja sa fokusom na digitalizaciju i automatizaciju procesa čime će postaviti standard „nove stvarnosti“ za osiguranika.

Naša ambicija je da učvrstimo i osnažimo lidersku poziciju na tržištu, poboljšamo dostupnost kroz implementaciju novih platformi, da budemo orjentisani na pozitivno korisničko iskustvo i uz konstantno praćenje istog da ga razvijamo prema potrebama naših korisnika.

Globalno i lokalno smo suočeni sa velikim društvenim i tehnološkim promjenama, koje možemo ukratko označiti sa pojmom »digitalna globalizacija«, kojoj ćemo se prilagođavati sistemskim razvojem zaposlenih i savremenim načinom komunikacije sa klijentima, što će biti podržano organizacionim promjenama u društvu. Promjena poslovne kulture i dalje će dati veći značaj digitanom načinu poslovanja i automatizaciji procesa. Digitalizacijom poslovnih procesa približavamo se kupcu i pojednostavljujemo mu dolazak do informacija o osiguranju, olakšavamo komunikaciju i pojednostavljujemo interakcije uz unapređenje korisničkog iskustva.

Zadovoljstvo i lojalnost klijenta želimo prvenstveno da sačuvamo, a zatim i povećamo, unaprjeđivanjem temeljnih vrijednosti našeg društva, fleksibilnošću i brzinom odgovora na upite klijenata.

Uvođenje novih i razvoj postojećih kanala komunikacije i prodaje je jedan od prepoznatih imperativa kvalitetnog poslovanja i unapređenja dugoročnog odnosa sa klijentima. Fokus će biti i na praćenju puta klijenta i njegovom zadovoljstvu od momenta promovisanja proizvoda do isplate štete. Razvoj savremenih alata će omogućiti potporu prodajnim kanalima - interakcija sa kupcem lako preko digitalnih kanala.

Uvođenje asistentskih proizvoda širimo mrežu partnera pružalaca usluga koji nisu iz djelatnosti osiguranja, i pružamo podršku u podizanju kvaliteta ponuđenih usluga.

Narušavanje životne sredine i klimatske promjene posljednjih decenija predstavljaju veliki izazov za čitav svijet, a kao društveno odgovorna kompanije u strateškom periodu preduzećemo skup mjera za postizanje održive ekonomije. Sa jedne strane radićemo na proširenju palete zelenih proizvoda osiguranja, dok sa druge strane procesa radićemo na povećanje udjela bespapirnog poslovanja što će omogućiti sam proces digitalizacije.

Doslednim ispunjavanjem obećanog veća je vjerovatnoća da će klijenti razviti sklonost prema kompaniji čime ćemo uticati na očuvanje postojećih klijenata, povećati osiguranost, kao i privući nove.

Sve navedeno doprinijeće očuvanju kombinovani količnik tokom cijelog strateškog perioda ispod 100.

5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Društvo je u toku 2022.godine nastavilo sa kontinuiranim aktivnostima na polju obrazovanja, u vidu obuka, edukacija, radionica, stručnih susreta za svoje zaposlene. Neke od njih su organizovane od strane eksternih izvođača, dok su neke organizovane interno, na nivou Grupe Triglav. Kako se situacija sa Covid 19 popravila u toku izvještajnog perioda, aktivnosti u se sprovodile pored online pristupa i u živo.

Što se tiče eksternih obrazovanja, naši zaposleni su pohađali obuke, edukacije, seminare u organizaciji vanjskih izvođača poput Instituta ovlaštenih procjenjivača, Instituta sertifikovanih računovođa, Privredne komore, Instituta sigurnost, Građevinskog fakulteta, Crnogorskog aktuarskog društva, Logate instituta, a prisustvovali su i na tradicionalom savjetovanju pravnika na Kopaoniku, na tradicionalnom savjetovanju iz oblasti osiguranja vozila, procjene šteta, vještačenja i sl. na Zlatiboru, i drugo.

Što se tiče internih obrazovanja, navodimo edukaciju za izradu strateškog dokumenta zavisnog društva, susret risk managera Grupe Triglav u Kranjskoj gori, susret aktuaara Grupe Triglav u Kranjskoj gori, susret aktuaara životnih

osiguranja koji je za Grupu Triglav organizovan u Budvi, stručni susret područja Sporpa u Sarajevu, redovni godišnji susret HRM područja u Beogradu, godišnji susret internih revizora Grupe Triglav u Kranjskoj gori, stručni susret područja prodaje, preuzimanja rizika, razvoja proizvoda i reosiguranja u Beogradu, godišnji susret područja compliance i DPO na nivou Grupe Triglav u Ljubljani, tradicionalni susret zdravstvenih osiguranja Grupe Triglav na Bledu, radionica IFRS17 (ugovori o reosiguranju i protokoli, analize rezultata) održana u Ljubljani, radionica Sporpa održana u Podgorici, radionica na temu Robne marke u Ljubljani, susret coacha Grupe Triglav, marketinška konferencija na nivou Grupe Triglav održana u Ljubljani, edukacije na temu sukob interesa, restriktivne mjere, Kodeks Grupe Triglav, i sl.

U posljednjem kvartalu 2022.godine, Društvo je mjerilo organizacionu vitalnost (ORVI index 4,19; ORVI index 2021.godine 4,13), koje je pokazalo da Društvo aktivnostima koje svakodnevno preduzima ide u željenom pravcu ka postizanju zadovoljstva zaposlenih. Na nivou Društva odziv je iznosio 88,9% što predstavlja povećanje od 4% u odnosu na izlaznost 2021.godine.

6. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA

Preduzeće „Lovćen osiguranja“ AD. nije imalo otkup sopstvenih akcija tokom 2022. godine.

7. POSTOJANJE POSLOVNIH JEDINICA

Sjedište društva "Lovćen osiguranja AD je u Ul. Slobode 13a. Podgorica.

U sastavu Društva, kao njegovi organizacioni djelovi, funkcionise osam (8) podružnica sa sjedištima u: Podgorici, Kotoru, Baru, Budvi, Beranama, Nikšiću, Bijelom Polju i Pljevljima, kao i poslovnice u manjim mjestima Crne Gore.

Prosječan broj radnika u 2022. godini je 254 radnika (2021: 259 radnika).

Povezana lica čiji je Društvo 100% vlasnik su:

1. Lovćen auto doo Podgorica
2. Lovćen životna osiguranja AD Podgorica

8. FINANSIJSKI INSTRUMENTI ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA

Društvo sve finansijske instrumente u bilansu stanja prikazuje po sadašnjoj vrijednosti.

8.1. Obveznice

Nabavna vrijednost i sadašnja vrijednost obveznica Države Crne Gore sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine i 31. decembra 2021. godine je prikazane u sledećem pregledu:

(U EUR)	Kamatna stopa (%)	Datum dospelja	Nominalna vrijednost 31.12.2022.	Nabavna vrijednost 31.12.2022.	Sadašnja vrijednost 31.12.2022	Nominalna vrijednost 31.12.2021.	Nabavna vrijednost 31.12.2021.	Sadašnja vrijednost 31.12.2021.
Obveznice CG 2022.	5.750%	10.03.2022	-	-	-	-	-	-
Obveznice CG 2024.	3.000%	22.04.2024	2.000.000	2.026.032	1.917.987	2.000.000	2.026.032	1.998.247
Obveznice CG 2025.	3.375%	21.04.2025	6.300.000	6.249.131	5.774.454	6.300.000	6.249.131	6.324.633
Obveznice CG 2026.	3.500%	22.04.2026	2.200.000	2.208.586	1.927.397	2.200.000	2.208.586	2.210.949
Obveznice CG 2029.	2.550%	03.10.2029	7.126.000	6.997.586	5.113.688	7.126.000	6.997.586	6.291.332
Obveznice CG 2027	2.875%	16.12.2027.	3.950.000	3.830.699	3.106.122	3.950.000	3.830.699	3.653.947
EU Obveznice		15.11.2024.	500.000	484.187	474.025			
EU Obveznice		20.04.2025.	500.000	485.573	468.705			
EU Obveznice	3.755%	01.09.2024.	500.000	518.497	504.210			
Državni zapisi Crne Gore			500.000	493.759	494.816			
UKUPNO			23.576.000	23.294.050	19.781.404	21.576.000	21.312.034	20.479.108

8.2. Akcije

Ulaganja u akcije se odnose na plasmane u sljedeće entitete:

(U EUR)	Procenat učešća	Nominalna vrijednost 31.12.2022.	Nabavna vrijednost 31.12.2022.	Sadašnja vrijednost 31.12.2022.
Dunav Re	0.778	45.680	45.680	107.596
Luka Bar AD. Bar	0.006	3.826	1.052	2.811
Prva banka Crne Gore AD.	2.318	1.215.313	1.169.484	262.801
Crnogoracoop AD.	1.804	12.902	12.902	-
Invest banka Montenegro	0.290	40.085	40.085	-
Lovce životna osiguranja	100.000	3.000.000	1.580.000	1.580.000
HLT Fond	30.000	155.995	155.995	-
Societe Generale	0.982	-	-	-
UKUPNO		4.473.801	3.005.198	1.953.208

(U EUR)	Procenat učešća	Nominalna vrijednost 31.12.2021.	Nabavna vrijednost 31.12.2021.	Sadašnja vrijednost 31.12.2021.
Dunav Re	0.778	45.680	45.680	107.459
Luka Bar AD. Bar	0.006	3.826	1.052	881
Prva banka Crne Gore AD.	2.318	1.215.313	1.169.484	264.322
Crnogoracoop AD.	1.804	12.902	12.902	-
Invest banka Montenegro	0.290	40.085	40.085	-
Lovce životna osiguranja	100.000	3.000.000	1.580.000	1.580.000
HLT Fond	30.000	155.995	155.995	-
Societe Generale	0.982	-	-	-
UKUPNO		4.473.801	3.005.198	1.952.662

8.3. Investicione nekretnine

Nabavna vrijednost i sadašnja vrijednost investicionih nekretnina sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine i 31. decembra 2021. godine je prikazane u sledećem pregledu:

(U EUR)	Uprava za nekretnine Naziv katastarske opštine	List nepokretnosti	Nabavna vrijednost 31.12.2022.	Sadašnja vrijednost 31.12.2022.	Nabavna vrijednost 31.12.2021.	Sadašnja vrijednost 31.12.2021.
III Sandžačke bb.Bijelo Polje	Bijelo Polje	LN 3487	221.039	115.550	221.039	118.866
Konik	Podgorica	LN 7407	-	-	42.199	32.475
Autocentar 13 juli.Niksic	Nikšić	LN 813	799.422	513.268	799.422	525.259
V.Lopušine	Nikšić	LN 2428	258.856	218.882	258.856	223.031
Potrlica. Pljevlja	Pljevlja	LN 4241	268.577	180.214	268.577	184.243
ul. Novaka Miloševa br.6	Podgorica	LN 648	272.283	194.811	272.283	198.895
Humci	Nikšić	LN 3821	95.709	88.171	95.709	89.607
PD1. Dolovi II. Pljevlja	Pljevlja	LN 1552	73.324	69.016	73.324	70.116
PD2. Dolovi II. Pljevlja	Pljevlja	LN 1552	7.685	7.233	7.685	7.348
PD2. Dolovi II. Pljevlja	Pljevlja	LN 1552	28.296	26.704	28.296	27.128
PD5. Dolovi II. Pljevlja	Pljevlja	LN 1552	7.657	7.226	7.657	7.341
UI Marka Miljanova 29	Podgorica	LN 617	25.258	24.058	25.258	24.437
Zgrada Budimlja Berane	Berane	LN 917	41.818	40.564	44.310	41.031
Zgrada Budimlja Berane	berane	LN 917	9.958	9.660	10.543	9.763
Zemljište Dolovi II. Pljevlja	Pljevlja	LN 1552	18.184	17.000	18.184	17.000
Zemljište Humci	Nikšić	LN 3821	34.291	19.000	34.291	19.000
Zemljište Mrke	Podgorica	LN 236	40.800	11.000	40.800	11.000
Zemljište Tološi	Podgorica	LN 2990	35.500	27.000	35.500	27.000
Investicije u toku			76.922	47.720	76.922	51.883
Bar-Toploica	Bar	LN 2309	607.003	442.514	607.003	451.619
Rožaje -Maršala Tita	Rožaje	LN 222	35.438	20.804	35.438	21.336
Šuranj bb Kotor	Kotor	LN 70	971.645	561.625	367.356	218.307
Marka Miljanova -IV sprat			252.488	124.322		
Andrijevisa	Andrijevisa	Ln 615	14.371	11.784	16.465	11.939
UKUPNO			4.196.524	2.778.126	3.387.117	2.388.624

9. CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Sistem upravljanja rizicima društva Lovćen osiguranje AD (u daljem tekstu: Društvo) proizilazi iz vizije, misije i ciljeva Društva.

Društvo tokom poslovanja prihvata određeni nivo potencijalnih gubitaka kako bi postiglo zacrtane poslovne i strateške ciljeve, Ovaj nivo potencijalnih gubitaka predstavlja sklonost Društva u preuzimanju rizika, odnosno apetit za rizikom koji je u velikom dijelu subjektivna procjena rukovodstva Društva i njegovih eksperata. U zavisnosti od prirode pojedinog tipa rizika, kao i od dostupnosti i kvalitetu povezanih podataka, apetit za pojedinim rizikom se definiše kvalitativno ili kvantitativno. Veoma je bitno naglasiti da ograničavanje, tj, limitiranje rizika na prihvatljiv nivo istovremeno utiče na nivo prinosa koji Društvo može da očekuje iz poslovanja, Iz tog razloga, Društvo teži ka tome da limiti proizilaze iz prihvatljivog nivoa, kao i da na osnovu pomenutih ograničenja postiže maksimalni mogući prinos.

Društvo preuzima i upravlja rizicima u skladu sa zacrtanim strateškim ciljevima, Takođe, Društvo je u internim aktima definisalo tipove rizika, kao i tolerancije prema rizicima koje je spremno da preuzme za ostvarenje postavljenih ciljeva, a to su:

- Rizici osiguranja,
- Tržišni rizici,
- Kreditni rizici,
- Rizik likvidnosti,
- Operativni rizici i
- Nefinansijski rizici.

Metodologija mjerenja rizika je Standardna formula (Solventnost 2), što je i definisano u Katalogu rizika.

10. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Tržišni rizici

Društvo je u toku poslovanja izloženo različitim finansijskim rizicima. U tržišne rizike spadaju rizik promjene kamatnih stopa, rizik cijena vlasničkih hartija od vrijednosti, cijena nekretnina, valutni rizik, rizik raspona. Tržišni rizik je opasnost od nastanka gubitka ili nepovoljne promjene finansijskog položaja Društva koja nastaje zbog promjena u visini i nepredvidljivosti tržišnih cijena sredstava, obaveza i finansijskih instrumenata. Tržišni rizik znači smanjenje viška imovine Društva iznad njegovih obaveza zbog promjene tržišnih varijabli na tržištima finansija i nekretnina. Dakle, tržišni rizici odražavaju rizike koji proizilaze iz promjena u vrijednosti ili nepostojanosti tržišnih cijena finansijskih instrumenata. Društvo u okviru upravljanja tržišnim rizicima uzima u obzir one finansijske instrumente koji utiču na vrijednost njegovih sredstava i obaveza i strukturnu neusklađenost njegovih sredstava i obaveza.

Cjelokupan sistem upravljanja rizicima usmjeren je na nepredvidivost finansijskih tržišta i nastoji da svede na minimum potencijalne negativne uticaje na finansijsko poslovanje Društva. Upravljanje rizicima obavlja rukovodstvo na osnovu akata koje odobri Odbor direktora.

Kreditni rizici

Društvo ima politike kojima se ograničava obim kreditnog izlaganja prema svakoj pojedinačnoj finansijskoj instituciji. Učesnici u poslu i gotovinske transakcije su ograničeni na finansijske institucije visokog kreditnog kvaliteta.

Društvo je izloženo kreditnim rizicima, koji predstavljaju rizike da suprotna strana neće biti sposobna da plati pun iznos duga po dospeljuću. Područja u kojima je Društvo izloženo ovoj vrsti rizika su:

- izloženost iz reosiguranja
- potraživanja od osiguranika, kao i potraživanja od posrednika u osiguranju i ostala potraživanja,

- dati zajmovi,
- izloženost prema bankama.

Rizik likvidnosti

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumijeva održavanje dovoljnog iznosa novčanih sredstava i hartija od vrijednosti namijenjenih prodaji, raspoloživost finansiranja preko odgovarajućeg iznosa kreditnih obaveza i mogućnosti da se izravna pozicija na tržištu. Društvo je u cilju efikasnog upravljanja rizikom likvidnosti, pored praćenja regulatornog koeficijenta likvidnosti, definisalo i pokazatelj LCR. Regulatorni koeficijent likvidnosti Društva na 31.12.2022. godine iznosio je 8,83.

11. CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA. RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA

Društvo je uspostavilo Sistem upravljanja rizicima čiji je osnovni cilj ostvarivanje zacrtanih strateških ciljeva, Konstantno se prati profil rizičnosti Društva kako bi se objezbijedio potreban nivo kapitala za pokriće obaveza,

Ključni principi uspostavljenog sistema upravljanja rizicima su:

- oblikovanost prema organizaciji, prirodi, obimu i složenosti poslovanja Lovćen osiguranja,
- uravnoteženost u smislu očekivanog prinosa i preuzetih rizika,
- sistematičnost, cjelovitost, strukturiranost i dokumentovanost,
- zasnovanost na profesionalnosti i odgovornosti prema svim učesnicima poslovanja,
- integritet u cjelokupnu organizacionu strukturu i kulturu, kao i uključivanje u procese donošenja odluka,
- usklađenost sa zakonskim i regulatornim zahtjevima i apetitom za preuzimanje rizika, određenim od strane Odbora direktora,
- usklađeno, efikasno i sveobuhvatno upravljanje rizicima na nivou Grupe.

Osnovni ciljevi sistema upravljanja rizicima su:

- obezbjeđenje pomoći Izvršnom direktoru i Odboru direktora u nadzoru i koordinaciji rizika, sa kojima se Lovćen osiguranje suočava u svom poslovanju,
- razumijevanje i prepoznavanje značajnih rizika u svim područjima društva,
- obezbjeđenje održavanja rizika u granicama koje je odredio Odbor direktora,
- obezbjeđivanje da su odluke o rizicima u skladu sa strateškim ciljevima,
- obezbjeđenje razumljivosti odluka koje se u velikoj mjeri zasnivaju na kvantitativnim analizama,
- obezbjeđenje optimizacije odnosa između povrata ili troškova i rizika,
- obezbjeđenje alokacije kapitala u skladu sa rizicima,
- obezbjeđenje da sistem nagrađivanja ne podstiče pretjerano preuzimanje rizika i sukob interesa.

Sistem upravljanja rizicima uključuje sva područja, posebno ona koja imaju značajan uticaj na poslovanje i ciljeve, adekvatnost kapitala ili kapitalni rizik:

- upravljanje rizicima osiguranja, uključujući razvoj proizvoda, formiranje tehničkih rezervi i određivanje maksimalnog nivoa samopridržaja,
- upravljanje kreditnim rizicima, uključujući pružanje efikasnog reosiguranja i drugih tehnika za smanjenje rizika,
- upravljanje tržišnim rizicima,
- upravljanje rizikom likvidnosti,
- aktivno upravljanje sredstvima i obavezama i objezbjeđenje njihove optimalne usklađenosti,
- upravljanje operativnim rizicima, uključujući rizike informacione sigurnosti i unutar njih kibernetičkim rizicima,
- upravljanje nefinansijskim rizicima, uključujući održive rizike.

Sistem upravljanja rizicima Društva zasniva se na činjenici da su analize, nalazi i mjere dokumentovane na jasan i transparentan način.

Kod postizanja efikasnog integrisanog upravljanja rizicima i uspostavljanja jedinstvenog sistema upravljanja rizicima, Društvo pored zahtjeva za preglednošću prati i princip optimalnog upravljanja odnosa izloženosti rizicima i profitabilnosti te princip odnosa troškova i koristi kao i cilj obezbjeđivanja likvidnosti.

Spremnošću za preuzimanje rizika Društvo na kvantitativni i kvalitativni način definiše stepen do kojeg je na pojedinačnim segmentima rizika – u okviru svoje sposobnosti - spremno da se izloži za postizanje svojih strateških ciljeva. Kvalitativne mjere opisuju poslovne strategije i ciljeve, koji označavaju smjer djelovanja i definišu rizike, koje su spremni preuzeti. Kvantitativne mjere uspostavljaju konkretne mjere za pojedine vrste rizika (tzv. ključne indikatore) kao i nivo spremnosti i tolerancije za preuzimanje svake važne vrste rizika, koji omogućavaju uspostavljanje limita i koje su ključne za implementaciju efikasnog procesa upravljanja rizicima. U skladu sa prethodno navedenim Društvo je definisalo set dokumenata kao okvir za uspostavljanje sistema upravljanja rizicima.

12. IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Korporativno upravljanje predstavlja sistem koji podrazumijeva odgovorno upravljanje i kontrolu nad privrednim društvom i usmjeren je ka stvaranju dugoročne vrijednosti koji se odvija kroz zaštitu interesa članova društva, akcionara kao i transparentnost prema svim zainteresovanim stranama.

Vlasnik Društva od 2011. godine je Triglav INT, holdinška družba d.o.o., Ljubljana sa ukupnim učešćem u vlasničkoj strukturi od 99,06536792% Triglav INT, je zavisno Društvo Zavarovalnice Triglav i u njenoj nadležnosti je upravljanje svim zavisnim Društvima kompanijama van teritorije Slovenije u kojoj je Triglav većinski vlasnik.

Osnovni nosioci korporativnog upravljanja u našem Društvu su predviđeni relevantnim zakonom i Statutom.

U tom smislu, Društvo je organizovano na način da se upravljanje i nadzor nad poslovanjem, sprovođenje i izvršavanje odluka, ostvaruje preko najvišeg organa Skupštine akcionara, Odbora direktora, Revizorskog odbora, Izvršnog direktora, Sekretara, Internog revizora, Eksternog revizora.

U 2022. godini, održano je:

- 3 sjednice Skupštine akcionara (jedna redovna i dvije vanredne);
- 11 sjednica Odbora direktora;
- 5 sjednica Revizorskog odbora,

Takođe, u Društvu se redovno održavaju sjednice kolegijuma Izvršnog direktora kojima prisustvuju pored Izvršnog direktora svi direktori sektora i službi kao i Sekretar Društva, a po potrebi prisustvuju i drugi zaposleni pogotovo kad je potreba informisanja stalni članovi o specifičnim oblastima.

U 2022. godini, održano je 7 sjednica kolegijuma Izvršnog direktora čija je suština održavanja transparentnosti, informisanje i zajedničko rešavanje izazova.

Društvo je i u 2022. godini nastavilo da inovira postojeće akte i usvaja nove. U sledećem tekstu, kratak pregled nekih od donijetih akata sa navođenjem njihove svrhe, razlozima donošenja, osnovama za usklađivanje i sl.

Politika upravljanja zavisnim društvima Društva Lovćen osiguranje AD, Podgorica

Politika upravljanja zavisnim društvima društva Lovćen osiguranje AD, Podgorica određuje glavne smjernice za upravljanje društvom i njegovim zavisnim društvima. Lovćen osiguranje AD, Podgorica i njegova zavisna društva čine Lovćen Grupu. Lovćen osiguranje AD, Podgorica je zajedno sa svojim zavisnim društvima član Grupe Triglav. Metodologija upravljanja rizicima za usklađenost poslovanja izvedena je iz Politike usklađenosti poslovanja Lovćen osiguranja, A.D Podgorica. (u daljnjem tekstu: osiguravajuće društvo ili društvo). Njome se detaljnije preciziraju metode i načini povezani sa identifikacijom, procjenom, mjerenjem i upravljanjem rizicima, koji se odnose na neusklađenost osiguravajućeg društva sa zakonskom regulativom¹ i drugim prihvaćenim obavezama i internim

pravilima društva. Tolerancija zbog rizika koji dovode do rizika za ugled Društva, neusklađenosti poslovanja sa zakonodavstvom i povećanog rizika od odavanja povjerljivih informacija o strankama je nulta prema usvojenoj Strategiji Grupe Triglav. Metodologija slijedi načelo transparentnosti, optimalnog upravljanja rizikom (angl. risk vs. return) i načelo srazmjere troškova i koristi. (angl. cost benefit principle)

Sve četiri ključne funkcije (rizici, usklađenost poslovanja, aktuarijat i interna revizija) su u 2022. godini redovno izvještavale i informisale organe Društva o svojim aktivnostima.

Podgorica, 15. mart 2023. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

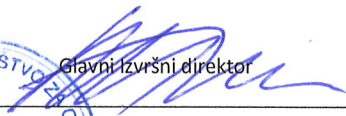
Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

(Dijana Milatović, ovlašćeni računovoda)

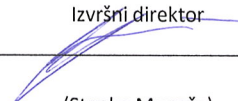

Glavni izvršni direktor

(Matjaž Božič)

Izvršni direktor

(Stanko Mugoša)